יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 165 | Łódź, Poniedziałek, 16 lipca 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, ד׳ מנחם אב תרצ״ד | № 165

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

ערב מאסען=שחיטות אין דייטשלאנד

דערשאסען א מיטגליד פון דער בייערישער קעניגליכער פאמיליע

לאנדאן, 15. (ספ. טעל.) דער „דיילי טעלעגראף" מעלדעט אז די לאגע אין דייטשלאנד, ספעציעל אין בייערן, איז גאר ערנסט. מען האט מורא פאר געגענזייטיגע מאסען־שחיטות פון די געוועזענע שטורמיסטען און די איצטיגע היטלעריסטישע פאליציי־אגענטען.

ווין. 15. (ספ. טעל.) אן אומגעהויערען רושם האט אין די קרייזען פון די קאטוילישע פיהרער און פון העל געמאכט די ידיעה אז איז מיבכען איז דערשאסען געווארען לויט היטלערס בעפעהל דער בערי־המטער קאטוילישער פיהרער און באהענטער פריינד פון געוועזענעם בייערישען קעניגליכען הויף, באראן פאן גוטענבערג. דער דערשאסענער איז געווען פערהייראט מיט דער טאכטער פון מיטגליד פון דער בייערישער קעניגליכער פאמיליע פירשט פאן שווארצענבערג. עס ווערט ערקלערט אז דער דערשאסענער האט געוואלט פיהרען אן אגיטאציע אפצורייסען דאס קאטוילישע בייערן פון דייטשלאנד און עס פעראייניגען מיט עסטרייך און שאפען א דייטש־קאטוילישע מלוכה אונטער דער פיהרונג פון געוועזענעם בייערישען קרוין־פרינץ.

בלוטיגע דעמאנסטראציע נעבען ווין

ווין, (ספ. טעל.) אין דעם יאהרטאג פון 15. יולי 1927 האבען זיך סאציאל דעמאקראטען און קאמוניסטען געפרובט איינצוארדנען מאניפעסטאציעס.

אין ווין האט פאליציי נישט דערלויבט צו די דעמאנסטראציעס. דאגעגען האט אין דער סביבה פון ווין, אין דער געגענד קאלטענלויטגעבען, דאס צוטרייבען פון אזא מאניפעסטאציע געקאסט דאס לעבען פון 2 דעמאנסטראנטען. עס זענען נאך שווער פערוואונדעט געווארען איין פאליציאנט און איין דעמאנסטראנט.

ווען א באנדיטען-באנדע מאכט זיך גאפעוואטע...

בערלין, 15 (ספ. טעל.) די פאליציי־דירעקציע אין נירענבערג האט די פאריגע וואך ארעסטירט 45 פערזאן, וועלכע האבען פערשפרייט פאלשע (ס׳רעדט זיך אזוי — פאלשע...) קלאנגען אין שייכות מיט די געשעהענישען פון 30־טען יוני.

זיי ווערען צוגעצויגען צו גערינכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

שלעזישע רבנים פאר סטאווסקים בעפרייאונג

ארויסגעשיקט דעפעשען קיין א״י און צום פוילישען קאנסול

ווארשא, 15 (יט״א טעלעפאניש)

דער פערבאנד פון די שלעזישע רבנים, האבען ארויסגעשיקט א טעלעגראמע קיין ארץ־ישראל, אין וועלכער ס׳ווערט געזאגט, אז די רבנים פון דער שלעזישער וואיעוואדזטווע שליסען זיך אן אין דער סטאווסקי אקציע פון הרב קוק. די שלעזישע רבנים דרוקען דערביי אויס די האפנונג, אז ס׳וועט דאך בעוויזען ווערען סטאווסקים אומשולד.

א קאפיע פון דער טעלעגראמע איז איבערגעשיקט געווארען צום פוילישען קאנסול אין ירושלים.

ארום דער נייער סענסאציאנעלע ווענדונג אין סטאווסקי=פראצעס

ירושלים, 15. (ספ. טעל.

די סענסאציאנעלע שריפטליכע ערקלערונג וואס איז בייגעלייגט געווארען אונטער א שבועה פארן געריכט דורכן בערי־המטען אדוואקאט עליאש, אז אבדול מעדזשיד האט זיך פאר איהם א צווייט מאל מודה געווען, אז איסא דערוויש און ער האבען ערמארדעט דעם ד״ר ארלאזאראוו — האט דא גע מאכט א געוואלדיגען רושם.

וועגען דער דאזיגער באמת סענסאציאנעלער מיטטיילונג פון אדוו. עליאש, וועלכע איז בעתן סטאווסקי־פראצעס ארויסגעטרעטען אלס ציוויל — מאהנער מצד דער פרוי ארלאזאראוו, האט די ארץ ישראל פרעסע ארויסגעלאזט פרייטאג ביישאג עקסטרא־ביילאגעס. וואס זענען מאמענטאל פערקויפט געווארען.

די ארץ־ישראל פאליציי אונטער דער אנפיהרונג פון קאמיסאר ספייסער, האט איצט צוליב דער מיטטיילונג פון אדוו. עליאש אנגעהויבען א נייע אויספארשונג. בעטען איז פערהערט געווארען דורך דער פאליציי אבדול מעדזשיד און שפעטער איסא דערוויש, ס׳איז בישט אויסגעשלאסען אז דער אפעלאציע־פראצעס וואס האט זיך געהאלט אנהויבען מארגען, זאל צוליב דעם אפגעלעגט הערען.

א גרויסע שוועריגקייט אין דער נייער אויספארשונג איז דאס, וואס די פרוי ארלאזאראוו איז ארויסגעפאהרען פון ארץ־ישראל. זי געפינט זיך איצט אין רעוועל, און קאן דעריבער נישט אויסגעהערט ווערען, אין צוזאמענהאנג מיט דער נייער אויספארשונג.

אדוו. עליאש איז א רעליגיעזער יוד און געהערט צו דער „אגודה" ער איז איינער פון די גרעסטע ארץ־ישראל אדוואקאטען.

אגב זאל דער מארגענדיגער אפעלאציע־פראצעס אויך אפגעלעגט ווערען צוליב אן אנדער טעם, נעמליך: צוליב דער ווענדונג פון דער יודישער בעפעלקערונג אין ארץ־ישראל אפצולעגען דעם פראצעס, כדי הערמיט נישט צושטערען די טרויער־טעג פון ח. נ. ביאליקס קבורה.

* * *

ווארשא, 15. (טעלעפאניש).

מען מעלדעט, אז דער ווארשאווער ראבינאט זאל היינט ארויסגעבען א קול־קורא צו פאסטען מארגען אין טאג פון סטאווסקיס אפעלאציע.

צוויי מיליאן יודען קיין ארץ=ישראל

וויכטיגע ערקלערונג פון געוועזענעם נציב העליון סער הערבערט סעמיועל

לאנדאן, 15. (ספ. טעל.)

א זעהר גרויסען רושם אין די ענגלישע פאליטישע קרייזען האט געמאכט די ערקלערונג, וואס סער הערבערט סעמיועל, דער געוועזענער נציב העליון האט אפגעגעבען אין דער צייטונג „אבזערווער" אז ארץ ־ישראל קאן אין די נאהענטסטע עטליכע יאהר אריינבעהמען א פאר מיליאן יודען, מען ווייזט אן, אז סעמיועל פלעגט כסדר זיין זעהר פארזיכטיג אין באאורטיילען די מעגליכקייטען פון ארץ־ישראל, און דעריבער האט דיין איצטיגע מיינונג אזא גרויסע בעדייטונג עס הערשט די איבערצייגונג אז די ענגלישע רעגירונג וועט מאכען גרויסע פערלייכטערונגען פאר דער יודישער אימיגראציע קיין ארץ ־ישראל.

נאציאנאל-סאציאליסטען מאכען חושך אין ווין

ווין, 15. (ספ. טעל.)

א גרויסען רושם האט געמאכט אין ווין דאס, וואס אין דער פאריגער נאכט איז אין עטליכע שטאט טיילען פון ווין איבערגעריסען געווארען דער עלעקטרישער שטראם.

די פאליציי מאכט איז זיכער, אז דער אטענטאט איז אדורכגעפיהרט געווארען דורך די נאציס.

שליסען יוד. יוגענד-פעריינען אין דייטשלאנד

בערלין, 15 (יט״א טעלעגראפיש)

אין בילעפעלד (וועסטפאליען) איז ערשינען א פעראררנונג צו שליסען די יודישע יוגענד־ארגאניזאציעס.

ארעסטירטע יודען אין הילסבערג

בעפרייט געווארען פון ארעסט

בערלין, 15 (יט״א טעלעגראפיש)

ווי יט״א דערוואוסט זיך, זענען אלע ארעסטירטע יודען אין הילסבערג בעפרייט געווארען. אין ארעסט איז געבליבען נאר איין יוד לעהמאן.

אדוו. אונטערמייער וועגן היטלערס לעצטע רעדע

ניו־יארק, 15 (יט״א טעלעגראפיש)

אדוו. אונטערמייער האט ערקלערט, אז היטלערס לעצטע רעדע פערשטארקט דעם גרויזאמען איינדרוק פון זיין בעגאנגענעם פערברעכען.

30 פארשטעהער פון ישוב אפגעפאהרען צו בעגעגענען ביאליקס טויטען קערפער

ירושלים, 15 (יט״א טעלעגראפיש)

30 פארשטעהער פון ישוב, זענען אפגעפאהרען צו בעגעגענען ביאליקס טויטען קערפער.

בריף=אויסטויש וועגען קריגס=אטאשעס אין מאסקווא און לאנדאן

מאסקווע, (ספ. טעל.)

דער קאמיסאר ליטווינאוו און דער אמבאסאדאר פון גרויס־בריטאניען, לארד טשייפסאן האבען זיך געטוישט מיט בריף, אין וועלכע עס ווערט אויסגעדריקט די הסכמה פוןביידע לענדער מכוחן אריינשטעלען ביי די דיפלאמאטישע אמטען אין מאסקווע און לאנדאן קריגס און פליה אטאשעס.

ערב אריינטריט פון די סאוויעטען אין דער פעלקער-ליגע

פאריז, 15 (ספ. טעל.)

דער זשענעווער קארעספאנדענט פון דער הוואס־אגענטור, איז מודיע, אז די האלב־אפיציעלע געשפרעכען וועגען אריינצונעהמען דעם סאוויעטען־פערבאנד אין דער פעלקער־ליגע האבען זיך שוין ווייט פאראויסגערוקט.

דער אריינטריט פון די סאוויעטען אין דער ליגע וועט אוודאי געשעהען אויף דער געוועהנליכער סעסיע, וואס וועט זיך אנהויבען דעם 10 סעפטעמבער ה. י.

בערלין, 15 (ספ. טעל.)

דער זשענעווער קארעספאנדענט פון דייטשען אינפארמאציע־ביורא איז מודיע, אז לויט דערווייל נישט פעסטגעשטעלטע קלאנגען, האבען די סאוויעטען בדעה אריינצוטראגען זייער אפיציעלען פארשלאג וועגען אריינעהמען זיי אין דער ליגע שוין אין צוויי וואכען ארום.

Dr.
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלערא־זע קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

פאר גאלד,
בריזשוטעריע
און לאמבארד־קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
אליזדאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

קיין ארץ=ישראל
אינפארמירט זיך אין תוצרת ארץ ישראל
שרודמיעסקא 3.
איך בין פון דער טוריסטען־ביורא ביי תוצרת א״י ארויסגעטרעטען.
ד״ר סארנע.

Dr. med.
Haltrecht
צוריקגעקעהרט
ספעציאל־ארצט פאר הויט־און געשלעכטס קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86
נעמט אן פון 8—11 מיטאג און פון 5—9 אוונט
זונטאג פון 10—1 בייטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן

אויערן, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולאטארישע פון 11—2 און פון 5—8 אוונט.

עסטרייכישע רעגירונג לייקענט
אז עס וועט רעווידירט ווערן דאס יודישע בירגער-רעכט

ו י ע ן, 15 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין שייכות מיט דער ידיעה וועגן רעווידירען די בירגער-רעכט פון די יודען אין עסטרייך, דערוואוסט זיך דער ווינער יט"א-קאָרעספאָנדענט, אַז די ידיעות זענען גרונדלאָז, מחמת דאָס רעווידירען די בירגער-רעכט ליגט נישט אין דער קאָמפּעטענץ פון דער שטאָטישער זעלבסטפערוואַלטונג, נאָר פון דער צענטראַלער מאַכט.

פראַנצויזיש-פוילישע פייערונג געז אין בייאָז

פ אַ ר י ז, 15 (ספּ. טעל.)

די היינטיגע פראַנצויזיש-פוילישע פייערונג געז אין בייאָן אין וועלכע עס האָבען זיך צ. א. באַטייליגט דער מיניסטער באַרטו אין דער פוילישער אַמבאַסאַדאָר כלאַפּאָווסקי, זענען אַדורך זעהר אימפּאָזאַנט.

צוזאַמענפליה פון אוויאַנטעקעס

אי נ אַ וו ר אַ צ ל אַ וו, 15 (טעלעפאָניש)

היינט איז דאָ פאָרגעקומען אַ שטערן-צוזאַמענפליה פון אוויאַנטעקעס, צו וועלכען עס זענען געקומען צופליהען 9 מאַשינען.

דעם ערשטען פּריז האָט בעקומען דער פּילאָט וויטקאָווסקי פון לאָדזער אַעראָ-קלוב.

מ'ריכט זיך אויף גרויסע אומרוהען אין קאַליפאָרניען

לאָ נ ד אָ ן, 15 (ספּ. טעל.)

לויט ידיעות פון סאַן-פראַנציסקאָ, ריכט מען זיך, אַז מאָרגען זאָלען אין די הויפּטשטעט פון קאַליפאָרניען, ווי סאַן פראַנציסקאָ און לאָס אַנזשעלאָס פאָרקומען אומרוהען מחמת'ן שטרייק.

בעת די נעכטיגע אומרוהען אין לאָס אַנזשעלאָס זענען 16 פּערזאָן סערוואונדעט געוואָרען.

60.000 תנאי-באַרטעקס

ב ע ר ל י ן, 15 (ספּ. טעל.) אין ווירצבורג האָט זיך אָנגעהויבען אַ צוזאַמענפליה פון היטלער-ריסטישער יוגענד.

אין צוזאַמענפליה נעהמען אַנטייל 60,000 יוגענדליכע.

צום צוזאַמענפליה איז געקומען דער אָנפיהרער פון דער היטלער-יוגענד (זעהר לוסטיגע קנאַבען...) באַלדור פאָן שוראַך.

נפטר געוואָרען דער זאַמאָשטשער רבי

ל ו ב ל י ן, 15 (טעלעפאָניש)

אין לובלין איז נפטר געוואָרען דער זאַמאָשטשער רבי, הרב הצדיק מוה"ר חיים צבי אַלעיאַזש. דער נפטר האָט גע'שמ'ט אַלס אַ גרויסער למדן, בעל-מקובל און בעל-מופת און איז געווען זעהר בעליבט צווישען זיינע חסידים.

נאָך דער קבורה האָבען די חסידים אָפּגעגעבען „מזל-טוב" דעם זוהן פון נפטר אַלס ממלא מקומו.

א יוד — מיניסטער אין קאַנאַדע

מאָנטרעאַל. (יט"א). צום ערשטען מאָל אין דער געשיכטע אָנטאַריאָ'ס איז אַ יוד געוואָרען אַלס מיניסטער, דער נייער מיניסטער דוד קראָל, 34 יאָהר אַלט, וועלכער האָט איבערגענומען דעם פּאָרטפעל פון מיניסטער פאַר סאָציאַלע שוץ און זעלבסטפערוואַלטונגען אין דער פּראָווינץ אָנטאַריאָ, איז ביז איצט געווען בירגערמייסטער פון דער שטאָט ווינדסאָר אין דער פּראָווינץ אָנטאַריאָ.

קאָמוניסטישע דעמאָנסטראַציע פאַר דער דייטשער אַמבאַסאַדע אין לאָנדאָן

ל אָ נ ד אָ ן, 15. (ספּ. טעל.)

בעכטען שפּעט אין אָוענד האָט אַן עולם פון איבער טויזענד קאָמוניסטען דעמאָנסטרירט פאַר דער היגער דייטשער אַמבאַסאַדע. די דעמאָנסטראַנטען האָבען געוואָלט איבערגעבען דעם דייטשען אַמבאַסאַדאָר אַ פּראָטעסט געגען דעם האַלטען פערשפּאַרט טאַלמאַן.

די פּאָליציי האָט די דעמאָנסטראַנטען נישט צוגעלאָזט צו דער אַמבאַסאַדע.

אויך די איטאַליענישע יודען באָיקאָטירען דייטשע סחורות

מיילאַנד. (יט"א). הגם עס זענען נישט פערעפענטליכט געוואָרען קיין אָפיציעלע באָיקאָט-לאָזונגען, קויפען נישט די איטאַליענישע יודען קיין דייטשע סחורות און מיידען אויס יעדען געשעפטליכען קאָנטאַקט מיט היטלער-דייטשלאַנד.

אַ בעדייטענדער יודישער געלעהרטער, וועלכער שטעהט בראש פון אַ גרויסער מלוכהשער אינסטיטוציע אין מיילאַנד האָט זיך ענטזאָגט איינצופיהרען אין דעם אינסטיטוט אַן אַפּאַראַט וואָס איז פאַרגעלעגט געוואָרען דורך אַ דייטשער פירמע. די פירמע האָט צוליב דעם אָנגעקלאָגט דעם געלעהרטען דורך דעם דייטשען קאָנסולאַט אין אַנטי-דייטשער טעטיגקייט.

רוסלאַנד איינגעקויפט גרויסע געוועהר-טראַנספּאָרטען אין איטאַליען

ר וי ם, 15 (ספּ. טעל.)

דאָ זענען שוין פערענדיגט געוואָרען די אונטערהאַנדלונגען צווישען סאָוויעט רוסלאַנד און איטאַליען וועגען אַ גרויסער געוועהר-קניה פאַר סאָוויעט רוסלאַנד.

ווי מען טיילט מיט האַנדעלט זיך דאָ ווע-גען אַ גרויסען טראַנספּאָרט שווערע אַרטילעריע, פּאַנצער אויטאָמאָבילען און קוילען וואַרפער. אויסער דעם האָט רוסלאַנד בעשטעלט 4 לייכטע און 4 גרעסערע קריגס שיפען פאַרן סאָוויעטישען פלאָט. די גאַנצע קניה זאָל בעטרעפען עטליכע הונדערט מיליאָן ליר.

גרויסע טרויער-פערזאַמלונג אין ניו-יאָרק
צום טויט פון חיים נחמן ביאַליק

נ י ו - י אָ ר ק, 15 (יט"אַ טעלעגראַפיש)

היינט קומט פאָר אין ניו-יאָרק אַ גרויסע טרויער-פערזאַמלונג צום טויט פון חיים נחמן ביאַליק. מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען: ראַטענבערג, לואי ליפּסקי, בעריל לאָקער, שפּריגצאַק, חיים גרינבערג, ראָזאַ האַלפּערן א. אנד.

טרויער-אַקאַדעמיעס זענען איינגעאָרדענט געוואָרען אין די גרעסטע שטעט אין אַמעריקאַ.

בעראַטונג פון די נאַצי-אָנפיהרער

ב ע ר ל י ן, 15. (ספּ. טעל.)

אין דער אָנוועזענהייט פון דעם קאַנצלער און זיין פערטרעטער העס, זענען אין בערלין פאָרגעקומען בעראַטונגען פון די קרייז-אָנפיהרער פון דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּאַרטיי.

עס זענען אַרומגערעדט געוואָרען אַגראַר-פּאָליטישע און אָרגאַניזאַציאָנעלע פראַגען.

מ'זאָל אויך האָבען אַרומגערעדט דעם ענין רע-אָרגאַניזאַציע פון די שטורם-אַפּטיילונגען, דער אורלויב פון וועלכע עס ענדיגט זיך כידוע דעם 1-טען אויגוסט.

גערינג פערוועהרט צו רויכערן פּאַפּיראָסען אין די וועלדער

ב ע ר ל י ן, 15 (ספּ. טעל.)

מחמת די גרויסע וואַלד-שרפות אין דייטשלאַנד האָט די פּרייסישער פּרעמיער גערינג אַרויסגעגעבען אַ פערבאָט פונאַנדערצושלאָגען לאַגערן און צו רויכערן פּאַפּיראָסען אין די לאַגערן.

דער אַריער-פּאַראַגראַף ווערט אַלץ ברייטער אָנגעווענדעט אין דייטשלאַנד

בערלין, (יט"א) לויט אַ פעראָרדנונג פון דייטשען קריגס-מיניסטער מוזען אויך אַלע ציווילע בעאַמטע פון דער אַרמעע און מיליטערישע אינסטיטוציעס צושטעלען בעווייזען אַז זיי זענען פעדהייראַט מיט אַרישע פרויען.

פּלאַן צונויפצורופען דעם יוד. קאָנגרעס פון לאַטיינישער אַמעריקאַ

ס אַ נ ט י אַ ג אַ (טשילי) (יט"א) די עקזעקוטיווע פון דעם ערשטען יודישען צוזאַמענפאָהר אין טשילי אַרבייט איצט אויס דעם פּלאַן צו רופען אַ יודישען קאָנגרעס *פון אַלע יודישע ישובים אין* דער לאַטיינישער אַמעריקאַ.

דער געפּלאַנטער קאָנגרעס זאָל זיך שטעלען פאַר אַ ציל צו קאָאָרדינירען די טעטיגקייט פון די יודישע ישובים אין די לענדער פון דרום-אַמעריקאַ, בעזונדערס אין דעם קאַמף מיט דעם אַנטיסעמיטיזם און אויפן געביט פון אַ גרעסערער יודישער איינוואַנדערונג אין די לאַטייניש-אַמעריקאַנער לענדער.

ווייטערע אויפלעזונג פון „נאַרא"-אָרגאַניזאַציע

פון לובלין טיילט מען מיט, אַז לויט דער פעראָרדנונג פון'ם סטאַראָסטע איז אויפגעלעזט געוואָרען די „נאַרא" אָרגאַניזאַציע. דער לאָקאַל פון דער נאַרא איז געוואָרען פער'חתמ'עט. — אויך פון ביאַליסטאָק מעלדעט מען, אַז עס איז פונאַנדערגעלאָזט געוואָרען די דאָרטיגע „נאַרא"-אָרגאַניזאַציע.

געגען די עקסמיסיעס

די פוילישע צייטונג „קור. צאַדז." איז היינט אַרויסגעטרעטען מיט אַ שאַרפע נאָטיץ, אַנגעווייזעג דיג אויף דער צאָהל עקסמיסיעס וואָס ווערט כסדר פערגרעסערט און ווי די ווירטסלייט זענען געוואָרען לעצטענס ביי זיך תקיפער און שטרענגער און אַז מען איז נאָר שולדיג פאַר צוויי חדשים פערלאַנגען די אַן עקסמיסיע. די צייטונג ווייזט אָן, אַז טעגליך וואַרפט מען אַרויס הונדערטער איינוואוינער און די זאָגט אַז אויב די רעגירונג וועט נישט פערקלענערען דאָס דירה-געלט און ערקלערען מאַראַטאָריום אויף די פריהערדיגע דירה געלד חובות, וועלען צו העלפט-צייט פאָרקומען זעהר פיל עקסמיסיעס אין די אומגעוועהנליכסטע בעדינגונגען.

פון יוד. פילהאַרמאָניע-טעאַטער
לעצטע 3 מאָל דער בלינדער פּאַיאַץ

היינט מאָנטאָג, 9,30 אָוועגד, איינהייטליכע פּרייזען, דער גאַנצער פּאַרטער 1 זל. גאַלעריע 45 גר. די שטאַרק אויסגענומענע אָפּערעטע דער בלינדער פּאַיאַץ מיט בן-ציון וויטלער, יוכבד זילבערג און אַנסאַמבל. בילעטען- אַ גאַנצען טאָג אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

Dr. J. NEUMAN
כירורג און גינעקאָלאָג
(פּריוואַט-אַרצט)
נעהמט אָן פון 3 ביז 4.30 נאָכמיטאָג
און פון 7.30 ביז 8.30 אָוונט.
זאַכאָדניאַ 57, טעל. 128-95

ווייטערע מעלדונגען וועגען אַנטי-יודישע טעראָר-אַקטען אין דייטשלאַנד

בערלין. (יט"א). דער ספּעציעלער יט"א-שליח אין דייטשלאַנד האָט געזאַמעלט אַ רייה אינפאָרמאַציעס וואָס זאָגען עדות, אַז בעת דער לעצטער אַקציע געגען די שטורמיסטען זענען אין פערשידענע טיילען פון דייטשלאַנד פאָרגעקומען אַנטי-יודישע טעראָר-אַקטען.

אין רומען (העסען) האָבען דעם 1-טען יולי ביינאַכט די שוואַרצע ס.ס. (שטורם-שטאַפעלען) זיך אַריינגעריסען אין אַ יודיש הויז, אָנהויבענדיג אַ ווילדע שיסעריי, פון די שאָסען זענען 4 פערזאָן פערוואונדעט געוואָרען, איין פערזאָן איז געשטאָרבען פון די וואונדען און אַ צווייטע געפינט זיך אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד, די כוליגאַנעס האָבען זיך באַלדעם אַריינגעריסען אין אַ צווייט יודיש הויז, וואו איינציגע יודען האָבען גראַד געשפּילט אין קאָרטען. די ס.ס. האָבען ערקלערט, אַז דאָס איז אַ געהיימע פערזאַמלונג און אַרעסטירט אַלע אָנוועזענדע. אין צווישען איז אַרויסגערופען געוואָרען פּאָליציי וועלכע האָט געפּרובט צו אַרעסטירען די ס.ס.-לייט, וועלכע האָבען געשטעלט אָבער אַ ווידערשטאַנד, מיט דער הילף פון פּאָליציי-פערשטאַרקונגען זענען די ס.ס.-לייט איבערגעפיהרט געוואָרען קיין גיעסען, וואו זיי ווערען בעוואַכט, מעגליך דאָס די דאָזיגע ס.ס.-לייט וועלען געשטעלט ווערען פאַר אַ געריכט.

אין משך פון די בלוטיגע טעג פון 30-טען יוני און 1-טען יולי איז די אויספיהר-מאַכט אין שלעזיען אַריבער פון דער פּאָליציי צו די ס.ס., צוליב דעם טאַקע זענען פאָרגעקומען די אַנטי-יודישע טעראָר-אַקטען אין הירשבערג, און גלאַגוי. נאָך דעם ווי די פּאָליציי האָט ווידער איבערגענומען די מאַכט בעמיהט זי זיך צו בעשיצען די יודישע איינוואוינער.

אַן אָרטיגע צייטונג וואָס ערשיינט אין הירשבערג, שרייבט, אַז הירשבערג איז אַן אַפּרוהע-אָרט, וואָס לעבט פון די בעזוכער, און אויב עס וועט ווערען בעקאַנט אַז אַזעלכע זאַכען געשעהען אין הירשבערג וועט דער גאַנצער סעזאָן לײַדען אַ דורכפאַל. די פינף אַרעסטירטע יודען אין הירשבערג זענען נאָך נישט בעפרייט געוואָרען. די בערלינער פּאָליציי גאַראַנטירט אָבער פאַר זייער לעבען און גוטער בעהאַנדלונג.

אין גלאַגוי איז דר. לינדעמאַן אַרעסטירט געוואָרען דורך שטורמיסטען פונקט ווען ער האָט געשפּילט אין טעניס. ווען זיין פרוי האָט זיך מיט אַ צייט שפּעטער געווענדעט אין שטורמיסטען-לאָקאַל אַז זי וויל ברענגען אַ ראָק פאַר איהר מאַן, האָט מען איהר געענטפערט: „ער נויטיגט זיך נישט אין גאָרנישט". קיין שום ווייטערע ידיעות זענען נישט ערהאַלטען געוואָרען, און ווי מען גלויבט, איז שוין דר. לינדעמאַן טויט.

די ביידע אינפאָרמאַציעס, וואָס זענען געזאַמעלט געוואָרען דורך דעם יט"א-שליח וואַרפען אַ ביי ליכט אויף דעם טראַגישען טויט פון יונגען שטיין. שטיין איז אַרעסטירט געוואָרען נישט אין דער היים נאָר בעת אַ טומעל אויף אויגוסט-וויקטאָריע-פּלאַץ. שטיין האָט נישט געהאַט קיין שום פּאָליטישע פערבינדונגען, מעגליך, דאָס מען האָט איהם געשלאָגען און ער איז פון פּלוצים געשטאָרבען. די פּאָליציי שטיצט ווייטער די זעלבסטמאָרד-ווערסיע.

אין טעמפּעלהאָף-דיסטריקט אין בערלין האָט זיך אַ גרופּע שטורמיסטען אָהן אוניפאָרמען אַריינגעריסען אויף אַ חברישער פערזאַמלונג פון יודישע פראַנט-זעלנער. די איבערפאַלער האָבען זיך בענוצט מיט מעסערס, פיל געווו. יודישע פראַנט-זעלנער זענען פערוואונדעט געוואָרען. דער פּאָרזיצער פון לאָקאַלען יודישען פראַנט-זעלנער. פערבאַנד שטעטענבערג איז געשטאָרבען פון אַ האַרץ-שלאַג אין דער אונטערגרונד-באַהן, בעת ער איז געפאָהרען אַהיים.

אין אַ געוויסער געגענד אין ווירטענבערג האָט מען שוין זייט אַ לענגערע צייט פערבאָטען די יודען אַרויסצוגעהן אויף דער גאַס נאָך 9 אַזייגער אין אָוונט.

בעת די שטורמישע געשעהענישען האָט מען דאָרט בכלל פערבאָטען די יודען אַרויסצוגעהן אין גאַס דעם קריטישען שבת, זונטאָג און מאָנטאָג.

אין פראַנקענלאַנד איז איצט פולשטענדיג רוהיג, אויז פיל האָפנונגען ווערען פערבונדען מיט דעם פאַקט, וואָס די ווילדע עלעמענטען, צווישען די שטורמיסטען זענען עלימינירט געוואָרען. אַ פערזאָן וואָס איז נאָר וואָס צוריקגעקומען פון נירענבערג, טיילט מיט דעם יט"א-פאָרשטעהער, אַז די יודען האָבען בעמערקט אַז יוליוס שטרייכער שפּאַצירט שוין מעהר נישט אַרום מיט אַ בייטש אין דער האַנד ווי ער פלעגט דאָס טון ביז איצט, כדי צו בעווייזען דעם סימבאָל פון זיין מיסיע צו פערטרייבען די יודען.

אַדוו. דר. מלעצער וועלכער האָט דעם 3-טען יולי נישט געענטפערט אַאויף דעם היטלער-גרוס בעת אַ פּראָצעס אין דרעזדענער געריכט. איז איצט צוגעצויגען געוואָרען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט, די יוריסטען-קאַמער פאָדערט צוצונעהמען ביי אַדוו. מלעצער דאָס רעכט צו פּראַקטיצירען.

בערלין. (יט"א). דער „אַנגריף" האָט ווידער בענייט די אַנטי-יודישע העצע און האָט פערעפענטליכט אַ רכילותדיגען אַרטיקעל געגען די „יודיש-אַמעריקאַנער פילמען" מיט דעם בעקאַנטען יודישען פילם-אַרטיסט עדי קאַנטאָר.

דער „פעלקישער בעאָבאַכטער" ווידער טרעט אַרויס געגען דער „דעמאָראַליזאַציע פון פוילען צוליב דעם יודישען איינפלוס".

דער „פעלקישער בעאָבאַכטער" וואַרפט אָפּ פּאַגראָמען אַלס רעזולטאַט פון הייסען טעמפּעראַמענט פון געוויסע פעלקער, וואָס ווערט געשטילט דורך בלוט. די רעאַקציע פון דייטשען פאָלק — שרייבט די צייטונג — קומט צום אויסדרוק בלויז אין דער סעפּאַראַציע און פערטרייבונג פון די יודען פון די יודען-פון אַלע וויכטיגע געביטען.

לאדז, 16 יולי 1934

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז, 16 יולי 1934

„די מלוכה, וואס פערדינט און... די בירגער וואס פערלירען“

אינטערעסאנטע שטימע וועגען דעם עטאטיזם אין פוילען

אין דער נעכטיגער „א. ק. צ.“ איז פערעפנטליכט געווארען א שארפער ארטיקעל אונטער דעם קאפ „די מלוכה וואס פערדינט און... די בירגער וועלכע פערלירען“. דאס גאנצע ארטיקעל איז איין גרויסע בעשולדיגונג געגען דעם עטאטיזם אין דער ווירטשאפט. עס דארף נאך בעטאנט ווערען, אז דאס איז שוין דער צווייטער ארויסטריט געגען עטאטיזם אין דער דאזיגער צייטונג.

מיר ברענגען דא אייניגע אויספיהרונגען פון דעם זעהר אינטערעסאנטען ארטיקעל.

די געשיכטע לערנט, אז דער עטאטיזם איז א אומגליק פאר די פעלקער, אז ער שוואכט אפ די פריוואטע איניציאטיוו, טרוקענט אויס די שטייער קוועלען. אז ער איז — דער מקור פון אונמאראלישקייט אין דער ווירטשאפט אין א גרעסערער מאס ווי דער פריוואטער קאפיטאליזם, ווייל ער האדעוועט פראטעקציאניזם, דעם סיסטעם פון קאנצעסיעס און סובווענציעס.

און וואס זאגט אונזער פראקטיק? מיט עטאטיזם געהען צוזאמען צענטראליזם, מאנאפאליזם, ביוראקראטיזם, פראטעקציאניזם און פיסקאליזם. די דאזיגע גאנצע רייהע פון ווילדע געוויקסען האלטען זיך צוזאמען און נעהרען זיך איינע פון אנדערען. דער עטאטיזם שאפט צענטראלעס, איינקויפס און פערקויפס צענטראלען, געזעלשאפטען פאר רעגלאמענטאציע, ארגאניזאציע און קאנטראלע. דאס זיך-ארט פון די אלע צענטראלעס געפינט זיך אין דער הויפטשטאט. דאס גאנצע ווירטשאפטליכע לעבען פון די פראווינציעלע אינדוסטריע צענטרען איז אפהענגיג פון די בעשלוסען פון די צענטראלע אינסטאנצען, אפילו דאס איינקויפען שרייב מאטעריאלען פאר פערשידענע אינסטיטוציעס, דרוקזאכען און פערשידענע אנדערע מאטעריאלען ווערען געמאכט דורך די ווארשאווער צענטראלעס, פערשטעהט זיך פאר טייערערע פרייזען, ווי אויפן ארט. גאנצע ווירטשאפטליכע צענטרען ווערען פעראָרימט און רואינירט, דאגעגען ווערט רייך דער צענטראלער מאנאפאליסט, וועלכער האט אויף דעם אדער אנדערען וועג זיך פערזיכערט די אויסשליסליכע ליפערונג פאר דער צענטראלע. דער עטאטיזם איז דער קוואל פון מאנאפאליזאציע פון ווירטשאפטליכען לעבען. דער עטאטיסט און מאנאפאליסט געהען האנד ביי האנד, פערשטעהען זיך גוט און אונטערשטיצען זיך געגענזייטיג.

עטאטיזם בעדייט — שאפען אמטען אויפן ארט פון פירמען, אנשטאט די ארבייט פון „לעבעדיגע מענשען“ אין פריוואטע אונטערנעהמונגען קומען אויף אמטען, דעם סוחר, אינדוסטריעלער, לאנדווירט, באנקיר, אסעקוראטאר פערטרעט דער בעאמטער. די מאכט פון דאזיגען בעאמטען איז בעגרעניצט, וועגען אלץ מוז ער זיך ווענדען קיין ווארשא צו זיינע פארגעזעצטע, ער אונטערליגט א שטענדיגע קאנטראל און רעוויזיע, דערפון קומט ארויס א שרייבעניש אהן א סוף.

אנ'עטאטיסטישע געזעלשאפט שאפט א פסיכאלאגיע נישט פון א סוחר, אינדוסטריעלער — נאר פון א ביוראקראטישען בעאמטען. די דאזיגע פסיכאלאגיע ווערט די הויפט-מניעה פון דער ווירטשאפטליכער ענטוויקלונג פון לאנד — וואס מאכט נאר מעגליך אויפצועסען דאס פערמעגען, וואס איז שוין געשאפען געווארען. און וואס וועט זיין, אז דאס פערמעגען וועט שוין זיין אויפגעגעסען?

עטאטיזם בעדייט אריינפיהרען אין דער ווירטשאפט פאליטיק. ווען אנשטאט פריוואטע פירמען ווירטשאפטען אמטען, ווערט פון דער ווירטשאפט פאליטיק. דארט וואו עס איז נישט פארהאן און עס דארף נישט זיין קיין ארט פאר פאליטיק, ענטשטעהען פלוצלינג פאליטישע קריטעריומס.

די דראהענדע קאנקורענץ פון דער מלוכה, קאמונאלע און סאציאלע אינסטיטוציעס צושטערען די פריוואטע ווירטשאפט. די עטאטיסטישע אונטערנעהמונגען צאהלען נישט קיין שטייערן. עס ווערען דעריבער פערטייערט די שטייערן-קוועלען. די מלוכה, וועלענדיג אויסמיידען א דעפיציט, מוז פעסטער דריקען די שטייערן-שרויף. דאס לעגט זיך ווי א שווערע לאסט אויף די פריוואטע אונטערנעהמונגען, וואס מוזען באנקראטירען און די באנקראטירטע אונטערנעהמונג נעהמט ווידער איבער די מלוכה. עס ענטשטעהט אזוי ארום א פערכישופטער קרייז.

אז די רעגירונג ליידט היזקות, איז זעהר לייכט צו בעווייזען. די רעגירונג איז בעטייליגט אין יעדער פריוואטער אונטערנעהמונג, וואס גיט הכנסות און אפילו היזקות. א רייהע שטייערן ווערען געצאהלט אפילו ווען די אונטערנעהמונג ברענגט היזקות. ווען די פריוואט-אונטערנעהמונג האט גרויסע הכנסות, נעהמט די רעגירונג צו אין דער פארם פון פערשידענע שטייערן 40 ביז 50 פראצענט פון די הכנסות. די רעגירונג איז אלזא אין יעדער אונטערנעהמונג פון פריוואטען קאפיטאל, א שותף, און דערצו אהן ריזיקע.

אנדערש איז די לאגע אין די עטאטיסטישע אונטערנעהמונגען. טעארעטיש נעהמט די רעגירונג צו די גאנצע הכנסה, אבער געוועהנליך איז נישט פארהאן קיין שום הכנסה, ווייל די ווירטשאפט שטיצט זיך אויף אנדערע קריטעריעס און זי קען נישט זיין אזא גענויע.

די עטאטיסטישע אונטערנעהמונג צאהלט נישט קיין שטייערן. און אויב אזא אונטערנעהמונג ברענגט שוין הכנסה, דעקט נישט די הכנסה די נארמאלע שטייערן, וואס ווערען געצאהלט דורך פריוואטע אונטערנעהמונגען. דאגעגען אויב עס זענען פארהאן פערלוסטען, מוז די רעגירונג די פערלוסטען דעקען.

די אלע ארגומענטען זענען אלט ווי די וועלט און נישט קוקענדיג אויף דעם, האבען זיי אויפ'ן פאליטישען באדען, צום בעדויערען, דעם כאראקטער פון עפעס נייעס. מען מוז זיי נאך אמאל ענטדעקען און עפענטליך ארויסזאגען, ווייל הגם אין דער טעאריע ווערען זיי שוין אנערקענט, זעהט מען אבער אין דער פראקטיק נישט קיין ריקצוג פון עטאטיזם. ער האט שוין זיין אייגענע געפעהרליכע דינאמיק און בעוועגט זיך ווייטער. די צאהל אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען, וואס ווערען איבערגענומען דורך דער מלוכה שטייגט מיט א איבערראשענדער שנעלקייט. עס וואקסט אויך די צאהל צענטראלעס און אויסשליסליכקייטען.

צום סוף פון ארטיקעל ווערט נאך ציטירט א אנקעטע, וואס איז אדורכגעפיהרט געווארען צווישען די ווילנער סוחרים וועגען די איינקויפס-שטעלען פון די ווילנער אמטען און אינסטיטוציעס. עס ווייזט זיך ארויס, אז אלע איינקויפען ווערען געמאכט אין ווארשא, און עס שטעלט זיך דעריבער די פראגע, צו וואס איז נאך אין אזעלכע בעדינגונגען נויטיג דאס ארטיגע סוחר'שום? עס איז גענוג קליינע קרעמלעך, בודקעס מיט זאדע-וואסער, האנדעל מיט פרוכטען און צוקערקעס! אלץ איבעריגע ווערט שוין ווארשא ערלעדיגען.

פון דער ציטירטער אנקעטע אין ווילנא, און מסתמא איז אין אנדערע שטעט אויך נישט בעסער, ווייזט זיך ארויס, אז די קראנקען-קאסע, באנק ראלני, באנק פאלסקי, באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא, ד. א. ק. III, אלע אמטען, וואס אונטערליגען דעם אינערן-מיניסטעריום, געריכטען און תפיסות, אלע אמטען, וואס אונטערליגען דעם פינאנץ-מיניסטעריום, די דירעקציע פון פ. ק. א., פאסט און טעלעגראפען-דירעקציע, דירעקציע פון מלוכה-וועלדער, „זופו“ א. אז. וו. אלע אהן אויסנאהם אמטען און אינסטיטוציעס, קויפען אין ווילנא כמעט ווי גארנישט. אלץ, וואס זיי האבען נויטיג בעקומען זיי פון זייערע צענטראלעס אין ווארשא.

די דאזיגע אנקעטע האט א דראהענדע בעדייטונג און דארף נישט בלייבן אהן אפקלאנג.

ווארום דער אריער-פאראגראף קען נישט אדורכגעפיהרט ווערען

אין דעם „האנדעלס-פיאנער“ דעם ארגאן פון די דייטשע האנדעלס-אנגעשטעלטע איז פערעפענטליכט א בריף פון דער טעקסטיל-פאך-גרופע אין אשאפענבורג צו דעם פראפעסיאנעלען אמט ביי דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פארטיי. אין בריף קומט צום אויסדרוק דער פאקט, אז אין דער ווירטשאפט געהט נישט אזוי לייכט אין דייטשלאנד אדורכצופיהרען דעם אריער-פאראגראף. פון דאזיגען בריף זעהט מען אויך, וואס פאר א מיטלען די ראסען-ריינע ארישע נעהמען אן, בכדי פטור צו ווערען פון א נישט געוואונשענע קאנקורענץ. אין דעם בריף ווערט צווישען אנדערען געזאגט:

„די מיטגלידער פון אונזער פאך-גרופע — טעקסטיל, — וואס געהערען אלע צו דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פארטיי, און צווישען וועלכע עס געפינען זיך אלטע געטרייע קעמפער פאר דער פארטיי, ליידען שוין זייט יאהרען פון דער יודישער פארהערשאפט. אין אשאפענבורג זענען פארהאן 18 יודישע און 80 ארישע קליידער-פאבריקען, וועלכע בעציהען אלע זייערע נויטיגע סחורות און צוראטען פון פערטרעטער פון פערשידענע טעקסטיל-פאבריקען און סוחרים. די דאזיגע ליפעראנטען זענען 90 פראצענט ארער, א טייל אפילו, פארטיי-חברים, וואס פערנעהמען אנפיהרענדע שטעלונגען.

ווייטער ווערט אין דעם בריף דערצעהלט, אז נישט קוקענדיג דערויף, וואס דער פעראיין האט זיך שוין מעהרערע מאל געווענדעט צו די פאבריקאנטען, דאס זיי זאלען אנשטאט די יודישע פערטרעטער נעהמען ארישע, איז זייער ווענדונג אבער ביזאיצט געבליבען אהן ערפאלג. עס האט אויך נישט גענוצט, וואס דער ארישער קאנפעקציאנערען-פערבאנד האט אונטערשטיצט זייער פאדערונג. זיי האבען דאן געמאכט די ליפעראנטען א פארשלאג, אז די פערטרעטונגען זאלען געטיילט ווערען אויף אזא אופן, דאס די יודישע פערטרעטער זאלען בעארבייטען נאר די יודישע קאנפעקציאנערען און די ארישע פערטרעטער די ארישע קאנפעקציאנערן. אבער אויך דערויף זענען די פאבריקאנטען נישט איינגעגאנגען.

זיי זענען דאן געפאלען אויף א אנדערע איינפאל. זיי האבען זיך געווענדעט צום ארישען קאנפעקציאנערען-פערבאנד און עס איז בעשלאסען געווארען, אז די קאנפעקציאנערען וועלען ביי זיך ארויסהענגען שילדען מיט פאלגענדע אויפשריפט: „בעזוך פון נישט ארישע פערטרעטער איז נישט געוואונשען“.

ווייזט זיך אבער ארויס א מעשה, אז אלע גוטע און לייסטונגספעהיגע ארישע פאבריקאנטען זענען פערטרעטען דורך יודען. אין די ארישע קאנפעקציאנערען מוזען אונבעדינגט אנקומען צו זייערע סחורות. צוליב דעם נישט אויפנעהמען די יודישע פערטרעטער האבען זיי געליטען היזקות. דאס רוב האט דעריבער די שילדלעך צוריק אראבגענומען און ווידער געמאכט געשעפטען מיט די יודישע פערטרעטער.

און די ארישע פערטרעטער קלאגען אן ווייטער אין בריף, אז „ליידער קענען גראד די בעדייטענדסטע ארישע וועבערייען זיך נישט בעפרייען פון זייערע יודישע פערטרעטער. א טייל פון זיי זענען אפילו געווארען אין כעס ווען מען האט זיך צו זיי געווענדעט, אז זיי זאלען אויפ'ן ארט פון א פרעמד-ראסיגען צונעהמען א פלייסיגען ארישען פערטרעטער. וואלטען כאטש די ארישע קאנפעקציאנערען בעזוכט געווארען נאר פון ארישע פערטרעטער וואלט נאך געווען א האלבע צרה. מיר קענען יעדענפאלס נישט פערשטעהען, פארוואס די נישט ארער ווערען נאך אלץ בעטראכט פאר אונערזעצליך. מיר קעמפען שוין א רייהע פון יאהרען אויף אנ'אנשטענדיגען אופן (להיפוך צו די פרעמדראסיגע) און מיר האפען, אז מיר וועלען סוף כל סוף געפינען ביי די מאסגעבענדע פאקטארען. מיר מוזען נאך בעמערקען, אז די ארישע פערטרעטער קענען נישט, צוליב די יודישע אפוועהר-מיטלען, אין א סך פאלען דערגרייכען זייער פריהעריגע אומזאץ, בעת די יודישע האבען זייער אומזאץ כמעט פערדרייפאכט“.

זיי פאדערען דעריבער אין דעם בריף, אז די פארטיי זאל זיך ווענדען צו אלע פאבריקאנטען, וואס ארבייטען אויס סחורות פארטיי-אמטליך געשטעמפעלט ווערען, דאס זיי זאלען נישט בעשעפטיגען קיין יודישע פערטרעטער, אפילו פאר ציוויל-סחורות.

עס איז אבער א גרויסע פראגע, צי דער בריף וועט עפעס האבען געפועלט. פון דער אנדערער זייט איז שווער אנצונעהמען, אז ביי די איצטיגע פערהעלטענישען אין דייטשלאנד זאלען דייטשע פירמען בעשעפטיגען יודען אויס ריין אידעאלע טעמים. און אויב עס איז אמת, וואס עס ווערט אין בריף געשריבען, איז עס נאר, אנ'איבעריגער בעווייז, אז אין ווירטשאפטליכען לעבען געהט נישט אזוי לייכט איינצופיהרען דעם אריער-פאראגראף.

איבעריגענס האט שוין דעם דאזיגען פאקט די היטלער-רעגירונג שוין נישט איינמאל אליין בעשטעטיגט און האט אפילו א טייל רעפרעסיעס, וואס זענען געווען געווענדעט געגען דעם יודישען האנדעל אין דייטשלאנד געמוזט צוריקציהען.

א בעזוך אין דעם קאנצענטראציע-לאגער אין אראניענבורג

אין דעם „געגענאנגריף“ וואס ערשיינט אין פאריז געפינען מיר פאלגענדע שילדערונג פון א בעזוך אין דעם קאנצענטראציע לאגער אראניענבורג אין דייטשלאנד:

„עס איז געווען די מיטאג-שעה. אין א ריזיגען זאל ביי לאנגע האלצערנע טישען זענען געזעסען די געפאנגענע. יעדער האט פאר זיך געהאט א טעפעל מיט א לעפעל, גאפעל און מעסער האט מען נישט געזעהען, ביי יעדען, טיש איז געשטאנען א באצי און אכטונג געגעבען.

ווען מיר זענען אריין אין זאל, האט זיך דערהערט, א בעפעהל, און אלע געפאנגענע האבען זיך מיטאמאל געגעבען א שטעל אויף. עס זענען דארט געווען א סך ארבייטער אבער אויך נישט וועניג אינטעלעקטועלען — לעהרער, דאקטוירים, אדוואקאטען און גלחים.

צווישען די בעזוכער און די ארעסטירטע האט זיך תיכף איינגעשטעלט א שטילע סימפאטיע. דער לאגער-קאמענדאנט האט עס באלד בעמערקט און האט זיך שנעל צוגעאיילט אונז פון דארט אוועקצופיהרען. ער האט אונז אריינגעפיהרט אין שלאף-צימער, דאס איז א גרויסער זאל וואו עס שלאפען איבער הונדערט מאן די בעטען זענען געוועהנליכע האלץ פריטשען מיט דעקען און זיי געפינען זיך צו 4 איינער איבער דער אנדערער.

דאן זענען מיר צוריקגעגאנגען אין הויף אריין דאס מיטאג עסען איז געווען פערענדיגט, צו צוויי איז א רייהע זענען די געפאנגענע געגאנגען צו זייער ארבייט. איך האב בעמערקט, אז א גרויסער טייל פון די האט אונטערגעהינקט. איך האב געפרעגט דעם קאמענדאנט די סיבה דערפון און ער האט מיר ערקלערט, אז זיי האבען געלטען בעת'ן דינסט, געמאכט א מארש פון 40 קילאמעטער, עס זענען אפילו געווען לאסט אויטאס פאר די וואס וועלען נישט קענען געהן, אבער די זענען געווען אזוי צופרידען זיך דורכצוגעהן, אז קיינער האט זיך נישט געוואלט בענוצען מיט די לאסט אויטאס, דעריבער הינקען זיי היינט“.

איך האב גארנישט געענטפערט אבער איך האב בעמערקט א אלטען מאן, וואס האט זיך געשלעפט אויף צוויי שטעקענס און האט געהאט שרעקליך געשוואלענע פיס, האב איך געפרעגט: „און דער אלטער, דער האט אויך צוליב דעם בעטייליגען מארש אזעלכע פיס“, דער קאמענדאנט האט גארנישט געענטפערט, א ווײַלע זיך פערטראכט און צורופענדיג דעם אלטען איהם געזאגט: „הער נאר, דאס איז א זשורנאליסט, ער מיינט, אז מיר שלאגען איך, אלזא זאג איהם, אז מען האט דיך נישט געשלאגען, נאר אז דו האסט דיר דעם פיס אויסגעלענקט. זאג איהם אויך, אז מיר געבען דיר גוט צו עסען.“

דער אלטער איז געשטאנען שטראם אויסגעצויגען, מיט א פנים פול שמערצען, האט ער מיר צוגעווארפען א טיפען בליק. דאן האט ער ווי א אויטאמאט איבערגע'חזר'ט די ווערטער פון קאמענדאנט, וועלכער האט פון איהם קיין אויג נישט אראפגענומען: „מען האט מיך נישט געשלאגען. איך האב מיר דעם פוס אויסגעלענקט מען גיט מיר גוט צו עסען“. דאן איז ער ווידער צוריק אריין אין דער רייה.

דער זשורנאליסט האט דאן געפרעגט, צי עס וואלט נישט מעגליך געווען צו רעדען מיט א געפאנגענעם. אין א 10 מינוט ארום איז מיט לאנגזאמע שריט און אויפגעהויבענעם קאפ צוגעקומען א קרעפטיגער מענש מיט א רוהיג דרייסט געזיכט. אויף זיינע באקענע האבען זיך געווען אויסטאטואירט א האמער און א אנקער. ער האט זיך אוועקגעשטעלט פאר'ן קאמענדאנט, וואס האט צו איהם געזאגט: „דאס איז א זשורנאליסט, וואס וויל מיט דיר רעדען. זאלסט פערנינפטיג ענטפערען“.

— ביי דעם געשפרעך איז פון איין זייט געשטאנען

(ווייטער זעה 8-טע זייט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג 16 ד אב-תרצ"ד

יולי

זון-אויפגאנג 3.32

זון-אונטערגאנג 7.51

היינט ארבייטען אלע סעזאן-ארבייטער

די אונטערהאנדלונגען וועלען ווייטער געפירט ווערען

(א) נעכטען, 9 אינדערפריה איז אין פראיינס-לאקאל פון די סעזאן-ארבייטער אויף פאדלעשנא 26 פארגעקומען אן אלגעמיינע פערזאמלונג פון די שטרייקענדע סעזאן-ארבייטער.

די פערזאמלונג איז געווידמעט געווען דער פראגע פון ליקווידירען דעם שטרייק.

נאך די רעפעראטען און די בעריכטען, האבען די פערזאמעלטע אנגענומען דעם פראיעקט פון דער קאמיסיע, אז דער שטרייק זאל דעם 16 ד. ח. צייטווייליג ליקווידירט ווערען, אז מ'זאל צוטרעטען צו דער ארבייט, און ווייטער בעמיהען זיך ביי דער מאכט וועגען העכערען די טאג-לוינען פאר די סעזאן-ארבייטער; אז אין פרינציפ ווערט נישט רעגולירט פונ'ם שטרייק. נאר — אז מ'מוז נאכ-געבען און אנהויבען צו ארבייטען, ווייל עס זענען שוין צו דער ארבייט צוגעטראטען די ארבייטער, וואס זענען ארגאניזירט אין Z.Z.Z. „פראצא", „כאדע" און אין דער רעוואלוציאנערער פראקציע.

אין שייכות דערמיט וועלען שוין היינט די סעזאן-ארבייטען נארמאל פארקומען.

ווי געזאגט וועלען די אונטערהאנדלונגען ווייטער געפירט ווערען.

מיטוואך, דעם 18 ד. ח. וועט אין דער שטאט-מיסאר ה' וואיעוואודזקי, בכדי אויסצוארבייטען דעם פערוואלטונג פארקומען א קאנפערענץ ביים קאנ-טעקסט פון א קאלעקטיווען אפמאך און צו אונטער-שרייבען א פאר-פראטאקאל.

איבערגעלאזט דריי בריף

און אריינגעשאסען זיך א קויל אין קאפ

(2) דער פערציג-יעהריגער יעזשי קאנגאפקא א בעאמטער פון דער קרייז-סטאראסטע, האט לעצ-טענס בולט ארויסגעוויזען סמנים פון שטארקער נערוואזיטעט.

מיט גרויס אומרוה האט זיין ווייבעל נאכגע-קוקט זיין אומרוהיגקייט, זיין מרה שחורה, און געראטען איהם, ער זאל זיך גיין משואל עצה זיין ביי א דאקטאר, וואס מיינט איהם איז.

ער האט דעם ווידיט צום דאקטאר געהאלטען איז איין אפלייגען, טענהדיג, אז ס'איז איהם גאר-נישט, — אז ס'איז גלאט אזוי...

„גלאט אזוי" איז עס אבער, משמעות, נישט געבעטען, ווען קיינער איז אין שטוב נישט געווען, האט ער זיך פערשלאסען אין זיין וואוינונג (אויף מאוואראווא 25) אנגעשריבען 3 בריף: צו דער סטאראסטווע, צו דער פאליציי, און צו זיין ווייב, און — מיט א גוט געצילטער קויל אין קאפ אריין, האט ער זיך גענומען דאס לעבען...

אין בריף צו זיין ווייב בעט ער ביי איהר, זי זאל איהם מוחל זיין פאר זיין טאט; אין דעם בריף צו דער פאליציי בעט ער, מ'זאל קיינעם נישט בע-שולדיגען אין זיין בעגיין זעלבסטמארד, און דאס וואס ער האט געשריבען צו דער סטאראסטווע, ווערט דערווייל געהאלטען בסוד.

א שפיל אין גייסט פון דער צייט...

א באנדיטען-שפיל פון קליינע קינדער

(2) פיזוס האבען קליינע קינדער ליב צו פארשטעלען זיך אלס טאטע-מאמע, און צו שפי-לען זיך אין „גרויסע מענשען" און נאכטון זיי...

האבען זיך נעכטען, א שטייגער, קינדער גע-שפילט אויף מארשאלקאווסקא 23 אין פערשידענע קינדער-שפילען, און דערנאך איז אייבגעפאלען איינעם פון די יאטלעך — „איהר ווייסט גאר וואס... לאמיר זיך א שפיל טון אין באנדיטען!"..

וכך הוה — דאס באנדיטען-שפיל איז אנ-געגאנגען גאר פיין און „גרויסארטיג", די קינדער האבען זיך געווילט אויסגעצייכענט, ביז — ביז מען האט בעשלאסען מקיים פסק צו זיין איינעם פון די „באנדיטען", דעם 8-יאהריגען הוגא ש. (מארשאלקאווסקא 23).

מ'האט אנגענומען, אז מ'דארף איהם מקיים פסק זיין כדת וכדין, בכדי „די גערעכטיגקייט זאל טריאומפירען."

האט מען איהם אוועקגעשטעלט צו דער וואנד, און אויסגעשאסען אויף איהם פון א „וויאטרובקע".

די לאדונג האט געטראפען דעם קינד אין באנק, און איהם שווער פערוואונדעט, אזוי אז מ'האט איהם געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל.

טעאטער

„ראזמאיטאשטשי"

ציגעל-גאס 27

היינט, מאנטאג, ד. 16 יולי, 9.30 אוונט

גאלא-יום-טוב

לכבוד דעם דערשיינען „לעקסיקאן פון יודישען טעאטער" דעם צווייטען באנד

און זיין רעדאקטאר, אונזער בן-עיר זלמן זילבערצווייג

אלעקסאנדער גראנאך

טרעט אויף פאזיטיוו.

ערשטער אקט פון דער נייער אפערעטע

„דעם טאטענס ניגון" מיט מ. מיכאלעסקא

בעוואונדערט דאס מערקווירדיג-רייכע פראגראם לויט א"ב

אלעקסאנדער גראנאך

אלס פערקערפערער פון „שיילאק"

(אין דייטשער שפראך, אין פראק)

דעקלאמאציעס פון האלפערן, נאמבערג און א מאנאלאג פון שלום-עליכם.

בן-ציון ווייטלער

אין זיין פראגראם, צוו. אנד. „דאס יודישע ליד"

דוד זיידערמאן

ספעצ. צום יום-טוב מיט אינטערעסאנטע לידער

יוכבד זילבערג

אין ראמאנסען און טאנגאס

לאלא יאקובאוויטש

אין א הומאריסטישען סקעטש

גרשון לעמבערגער

אין הומאריסטישע דעקלאמאציעס

דער ליבלינג

מיכאל מיכאלעסקא

אין א קראנץ פון זיינע בעסטע לידער צווישען אנדערע מיט „בעלז"

יעקב פישער

וועט לגמטיג און פריילך מאכען

ישעיה צווייליך

אין א קאמישען סקעטש

די יונגע פרימאדאנע

פאני רובינא

אין חוניש לידער

פעסט=רעדנער:

רעד. י. אונגער און זלמן זילבערצווייג

ביהנע-לייטער: קלמן גוטמאן

בילעטען צו בעקומען אין דער קאסע פון טעאטער. אלע, וועלכע האבען בילעטען פון דאנערשטאג, ווערען געבעטען זיי אויסצוטוישען ביז מיטאג אין קאסע.

א זעלבסטמארד

(2) אין איהר אייגענער וואוינונג, אויף קי-לינסקיעגא 23 האט זיך פערסם'ט מיט אנ'אומבע-קאנטען סם א געוויסע יאנינא לאשינסקא.

אין א האפנונגסלאזען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די סיבה פון זעלבסטמארד איז נישט פעסט-געשטעלט געווארען.

פאר אנ'עקסמיסירטע יודישע פאמיליע

„גלעזער טיי" אין ווישניאווא גורא

מארגען אוונד קומט פאר אין דער כלאדניע „אלהאמברא" אין ווישניאווא גורא א „גלעזעל טיי".

די הכנסה געהט פאר אנ'עקסמיסירטע בכבוד'ע יודישע פאמיליע

ברויט און זעמעל

זאל ביליגער ווערען אויף 10 פראצענט

(2) דער היגער קאנסומענטען-פערבאנד האט בעשלאסען זיך ווענדען צו דער שטאט-פערוואלטונג בכדי צו רעווידירען די פרייזען פון געבעקס — ובפרט פון ברויט און זעמעל

זיין שטעלונג מאטיווירט דער קאנסומענטען פערבאנד מיט דער היי-יאהריגער גערעטעניש, און פאדערט אז די פרייזען זאלען פערקלענערט ווערען טונג אז זי זאל צוזאמענרופען די צעניק-קאמיסיע, אויף צעהן פראצענט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייננאכט דיזשורירען: י. קאפראווו-סקי (נאוואמיעסקא 15), ס. טראווקאווסקי (בזשע-זשינער 56), מ. ראזענבלום (שרודמיעסקא 21), מ. בארטאשעווסקי (פעטריקאווער 95), י. קלופטא (קאנטנע 54), ל. משינסקי (ראקיטשינער 53).

„שלום-בית" פון א באלעבאס מיט לאקאטארען

(א) אויף גראניטאווא 14-16 איז אויסגע-בראכען א העפטיג און בלוטיג געשלעג צווישען דעם הויזווירט פונם אנגערופענעם הויז און די לאקאטארען.

פאגאטאוויע האט געמוזט קומען ראטעווען: טדאם פיעטרושקא'ן, מאריאננא און אנטאני סא-ביש'ן, אנטאנינא קאוואלסקא'ן און יוזעף טאדע-אושטשאק.

פאליציי ציהט צו די שולדיגע צו פעראנט-ווארטליכקייט.

איבערגעפאהרען א יודיש מיידעלע

דאס קינד האט זיך געשפילט אין יאגעלעך, און איז ארויסגעלאפען אויפ'ן גאס

(2) אויף לימאנאווסקיעגא 24 האבען זיך קינ-דער געשפילט אין הויף אין יאגעלעך.

אין א געוויסען מאמענט איז די 6-יעהריגע חיה'לע סאבאטשעווסקא (פון דעמזעלבען הויף) אר-רויסגעלאפען אין דרויסען.

פלוצים איז מיט א געוואלדיגער האסטיגקייט אנגעקומען א טאקסיבקע וועלכע האט דאס קינד א שליידער געטון, עטליכע מעטער פאראויס, און עס דערנאך איבערגעפאהרען.

אין א גוסס'ן צושטאנד האט מען דאס אומגליק-ליכע מיידעלע אפגעפיהרט אין אננא מאריא שפיטאל.

Dr. med.

B. Robinzon

פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86

נעהמט אן פון 2.30 ביז 3.30 נאכמיטאג און ביז 10 פריה אין פאדעמביע — Willa Miller

Dr. med. **Trepman**

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעצ. פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענערשוואכע אויך אלע ארט אנאליזען נעהמט אן פון 8—12 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 8—1. בעזונדערע ווארטע-זאל פאר פרויען.

DR. MED. H. LUBICZ

פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנק.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

עמפפאנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאג און יו"ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

היינט ד. 16 יולי וועט אין לאקאל פון דער מיליטערישער אפטיילונג ביים מאגיסטראט, פעט-ריקאווער 165 אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר דער פ. ק. או. לאדז שטאט, צו דער קאמיסיע דארפען זיך מעלדען די פאבאראווע פון יאהר-גאנג 1913 וועלכע האבען זיך צוליב וויכטיגע סיבות נישט געקענט שטעלען ביז איצט צו די קא-מיסיעס און די פאבאראווע פון עלטערע יאהר-גענג, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט אויב זיי האבען דער-האלטען באמעגטליכע אויפפאדערונגען פון דער שטא-טישער סטאראסטווע און וואוינען אויפן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי-קאמיסאריאטען.

דעם 27 און 28 יולי וועט אין דעמזעלבען לאקאל ווידער אמטירען די צוגאב-פאבאר קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז — שטאט 2, צו וועלכע ס'דאר-פען זיך אויך שטעלען די דערמאהנטע קאטעגא-ריעס פאבאראווע, און וועלכע וואוינען אויפן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13, און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען.

צו דער קאמיסיע מוז מען צושטעלען א פאס אדער א דאקומענט מיט א פאטאגראפיע.

בייננאכטיגע פרוב-אלארמען פון די פייערלעשער

(א) נעכטען בייננאכט זענען אויף פרוב אלאר-מירט געווארען די 1 2 און 3 פייערלעשער-אפטיי-לונגען, וועלכע זענען ארויסגערופען געווארען אויף אלעע קאששושקי 10.

דארטען זענען פארגעקומען ענטשפרעכענדע נאכט-איבונגען.

די קאטאז-ארבייטער שטרייקען ווייטער

(א) אויף דער נעכטיגער אלגעמיינער פער-זאמלונג פון די קאטאן-ארבייטער, איז נאך א לענגער דיסקוסיע אנגענומען געווארען דער פראיעקט פון א קאלעקטיווען אפמאך, וועלכער איז געענדיגט דער זעלבער וואס פאראיאהרען.

די פערזאמעלטע האבען אויך בעשלאסען ווייטער פארטצוזעצען דעם שטרייק ביז דער אפמאך וועט געשלאסען ווערען.

בעפאלען אין גאס

(א) אויף יאקיבא נעבען נומער 27 זענען צוויי שיכור'ע פערשוינען בעפאלען דעם 28-יאה-ריגען וויקטאר פאלעק (פון באמארסקא 27) און איהם שווער צושטאכען מיט מעסערס.

די אנפאלער זענען ענטלאפען. און דעם פערוואונדעטען האט מען אפגעפיהרט אין שפיטאל.

כן ירבו...

צוגעקומען היי-יאהר 5,500 שול-קינדער

(2) לויט ווי עס אינפארמירט אונז דער היגער שול-אינספעקטאראט, איז היי-יאהר דא א צו-וואוקס פון 5.500 קינדער אינ'ם שול-עלטער וואס אונטער-ליגען דעם שול-צוואנג.

אין שייכות מיט דער דערנעהנטערונג פונ'ם קומענדען שול-יאהר ווערען שוין געמאכט די נויטיגע הכנות, אז די דאזיגע קינדער זאלען זיך האבען וואו צו לערנען.

ארונטערגעפאלען אונטער'ן טראמוואי

די אלטע יודישע פרוי האט צוליב א וואגען פערזעהן א טראמוואי

(2) אויף ראג אנדזשעי און אל. קאשטשושקי איז עס נעכטען געשעהן.

די 75-יעהריגע רחל עלפער (פון אל. קאש-טשושקי 10) איז געגאנגען אין דער גאס פערטראכט, און פערזארגט, און מחמת א פערבייפאהרענדיגען וואגען האט זי נישט בעמערקט, ווי עס קומט אן דער טראמוואי נומער פינף, וואס גייט צו דער קאליסשער באהן.

זי האט בעקומען א שטארקער קלאפ פונ'ם פאדערשטען טייל פונ'ם טראמוואי, און איז ארונטער-געפאלען אונטערן שוץ-ברעט.

פון דארט האט מען זי ארויסגעשלעפט איבגע-צען א שווער צושעדיגטע און מיט א צובראכענער האנד. מ'האט זי אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

70 ־ 63 ער!...

די פּיאָנטקער 70־יעהריגע כלה טענה'ט הרטה אין דער חופּה־נאַכט אויפ'ן שידוך מיט דעם 63־יעהריגען לאָדזער חתן

אונזער שטעטעלע פּיאָנטקע, געהט איצט אויף רעדלעך — אַזוי שרייבט אונז אונזער פּיאָנטקער קאָרעספּאָנדענט. צוליב וואָס? צוליב אַ מעשה פון אַ 70־יעהריגער פּיאָנטקער כלה מיט אַ 63־יעהריגען לאָדזער חתן. מיר ווילען איבערגעבען די מעשה אַזוי, ווי עס בעשרייבט זי אונזער פּיאָנטקער קאָרעספּאָנדענט!

דער חתן־בחור הייסט ר' יצחק, ר' יצחק ר—ן פון לאָדז, אַמאָל איז ר' יצחק געווען אַ שעהנער גביר, אַ בעל־חומה געפיהרט גרויסע געשעפטען, לעצטענס אָבער, האָט איהם גענומען געהען מיט דער פוטער אַראָפּ, און היות ווי מיט די קינדער האָט ער נישט געלעבט בשלום, האָט ער בעשלאָסען חתונה האָבען צום צווייטען מאָל. די קינדער האָבען צו דעם טאַטענס פּלאַן מסכים געווען, און דער אַלטער האָט אויף געוואַלד גענומען זוכען אַ שידוך, און אַז מ'זוכט געפינט מען, און אונזער ר' יצחק האָט געפונען גאָר אַ לייטישען שידוך, אַזש פון פּיאָנטקע, אַ שעהנע יודענע פון אַ יאָהר 70 מרת יוטע ג—ן, וואָס האָט איהר אייגענעס אַ שעהן שניט־געשעפט.

האָט ר' יצחק נישט לאַנג געטראַכט און אַוועק צו מרת יטע, די שניט־סוחר'טע קיין זגערזש, וואו זיי האָבען זיך צוזאַמענגעטראָפען, און נאָך דעם ערשטען שמועס מכח אַ תכלית, האָבען ביידע זיך מכבד געווען מיט גענענזייטיגע קאָמפּלימענטען און ס'איז געוואָרען פון עסק — מ'האָט באַלד געמאַכט אַ וואָרט. מ'האָט געטרינקען לחיים און מ'האָט באַלד אָפּגעשמועסט זמן־חתונה אויף כ' תמוז.

דעם אָפּגעשטימטען חופּה־טאָג, האָט זיך דער חתן־בחור אויסגעפוצט אין עסיג און אין האָניג, האָט מיטגענומען שעהנע כלה־מתנות און דער חתן האָט געשיינט פון נחת.

קיין זגערזש זענען זיך צוזאַמענגעקומען קרובים און פריינד פון ביידע צדדים. ס'איז סאַרווירט געווען אַ טיש מיט כל טוב. דער ערשטער איז געקומען דער חתן צוזאַמען מיט זיינע קרובים. מ'האָט געוואַרט אויפ'ן אָנקומען פון דער כלה. דער עולם וואַרט, ס'איז שוין 12 ביינאַכט. ס'ווערט 1. דער זייגער רוקט זיך, אָט געהט ער שוין צו צו האַלב 2. דער חתן ווערט אומרוהיג; וואָס קאָן דאָס זיין מיט דער כלה? צי איז זי חלילה נישט ניזוק געוואָרען אויפ'ן וועג פון פּיאָנטקע קיין זגערזש... ווער ווייסט? אַ קשיה, וואָס ס'קאָן געשעהן מיט אַ כלה אין דער חופּה־נאַכט!..

האָט מען געוואַרט און געוואַרט. עטליכע פון חתנס קרובים זענען אַוועק אויפ'ן פּיאָנטקער וועג אַ קוק־טון, דערוויסען זיך עפּעס, אָבער אַ

(פון אונזער פּיאָנטקער קאָרעספּאָנדענט)

עכטיגער יום — נישטאָ די כלה!

דערווייל זענען זיך די געסט פונאַנדערגעגאַנגען. דער חתן האָט אַ גאַנצע נאַכט קיין אויג נישט צו־געטון פון האַרץ־קלעמעניש און בושה.

ערשט אין דער פריה, האָט זיך ר' יצחק דערוואוסט דעם סוד, פאַרוואָס די כלה איז נישט געקומען. קומענדיג קיין פּיאָנטקע האָט מען איהם דערצעהלט, אַז די כלה האָט די לעצטע מינוט געטענה'ט תרטה. זי בעשטעהט נישט אויפ'ן שידוך. פאַרוואָס? ווייל ער איז... צו אַלט! זי דאַרף האָבען אַ יונגערען מאַן, וואָס זאָל נאָך זיין גענוג „זשוואַווע".

האָט דער חתן געהערט אַזאַ מעשה, האָט ער די כלה גערופען לדין. ביידע האָבען געטענהט אַהין, אַהער, און דער שפּיץ איז געווען, אַז ר' יצחק איז נעבעך אַוועקגעפאָהרען פון פּיאָנטקע מיט גאָרנישט.

וואָס טוט איצט דער חתן? ער האָט נאָך נישט רעזיגנירט. ער טענה'ט, אַז ער וועט דער מרת יטא ג—ן נישט מוחל זיין פאַר דער בושה. די כלה פיהרט דערווייל אונטערהאַנדלונגען, וואָרום וואָס וועט זי טון, אַז ר' יצחק וועט איהר טאַקע נישט מוחל זיין, וועט זי דאָך נאָך חלילה בלייבען זיצען אַ יונגע אלמנה ביז'ן גרויען צאָפּ אַריין.

דערווייל קאָכט זיך איצט אין פּיאָנטקע מיט דער מעשה פון דעם יונגען פּאָרעל.

ה. ש—ץ.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטשאַ 20 טעל. 213-84

לעצטע 3 מאָל! איינהייטליכע רעוואָלוציע־פּרייזן!
דער גאַנצער פּאַרטער 1 זלאָטי באַלקאָן 45 גראָשען
לעצטע אויפטריטען פון
בן־ציון וויטלער
מיט'ן אָנטייל פון יוכבד זילבערג און פילהאַרמ.־אַנסאַמבל

היינט מאָנטאָג, 9.30 אָוועבד
דער בלינדער פּאַיאַץ
בילעטען אַ גאַנצען טאָג אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

אכטונג! גאַנץ לאָדז גרייט זיך צו וויטלערס אָפּשידס־פאָרשטעלונג
וואָס? ווען? וואָס?

גיסט נישט קיין עסען — נאָדיר מיט אַ פלאַש איבערן קאָפּ!..
אַ „פרעהליכער שבת" אין ווישניאַווע גורא

אין ווישניאַווע גורא איז דעם פאַרגאַנגענעם שבת געווען ששון ושמחה, און די ליעטניטשקעס האָבען געהאַט וואָס צו רעדען.

אין ווישניאַווע גורא איז בעקאַנט קאָוואַלאַ'ס הויף, דער הויף איז אַ „מדינה", הייזער און הייזלעך, חסידישע יודען און דייטשען, געוועלבער, פריזיערס, אַ ביבליאָטעק און פענסיאָנאַטען. כמעט יעדע דריטע וואוינונג איז אַ „פענסיאָנאַט".

אין איינעם פון די „פענסיאָנאַטען" איז דאָס טאַקע דעם פאַרגאַנגענעם שבת געווען לעבעדיג און לוסטיג.

געווען איז אַזאַ מעשה:

אין איינעם פון די „פענסיאָנאַטען", וואוינט זייט 2 וואָכען אַ גאַסט מיט דער פרוי. דער גאַסט האָט איינגעצאָהלט פאַר איין וואָך, דער פענסיאָנאַטניק האָט דערלאַנגט פון כל טוב. דאָס פּאָרפאָלק האָט זיך געפיהלט ווי ביים טאַטען אין ווייןגאַרטען, און האָבען געשעפּט די „בעטעמ'טע" ווישניאַווער לופט...

דערווייל זענען אַריבער 2 וואָכען, דער גאַסט איז שולדיג געבליבען פאַר אַ וואָך „פּאַשטע", און דעם פאַרגאַנגענעם שבת אין דער פריה, האָט דער פענסיאָנאַטניק מיטגעטיילט דעם גאַסט, אַז אויב ער וועט נישט בעצאָהלען פאַר דער וואָך, וועט ער נישט בעקומען די שבת־סעודה.

דערהערענדיג דאָס, איז דער גאַסט געוואָרען אָנגעצינדען, און דעם פענסיאָנאַטניק דערלאַנגט מיט אַ פלאַש און איהם געלעכערט דעם קאָפּ.

האָט די פענסיאָנאַטניטשקע געמאַכט אַ געוואַלד, האָט דער „עסער" אויך איהר דערלאַנגט אחת ואחת, און ביידע האָבען זיך בעגאָסען מיט בלוט. דער פערשוין איז דאַן אַריינגעפאַלען אין אַ פוריע און געאַרבייט מיט דער פלאַש אויף רעכטס און לינקס.

איז דאָך געוואָרען אַ ויצעקו. די ליעטניטשקעס האָבען געשריגען: פּאָליציי! פּאָליציי! פּאָליציי! האָט זיך דער בחור פערבאַריקאַדירט ביי זיך אין צימער. קאָוואַלאַ'ס הויף איז געוואָרען פיל מיט יודען און יודענעס, יונגעלייט און מעדלעך, און דער סוף איז געווען, אַז די אָנגעקומענע פּאָליציי האָט דעם היציגען עסער „פערבעטען" אויף דער פּאָליציי־וואַך, און דערמיט איז די „שמחה" ליקווידירט געוואָרען.

דעם גאַנצען שבת איז אין קאָוואַלאַ'ס הויז געווען ששון ושמחה!

DR.
L. Czarnożył
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
62 פּיעטריקאָווער 62
און אָרדינירט איצט אין טשעכאָטשינעק
ווילע קאָשטשושקאָ

Dr. HELLER
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט, זונטאָג פון 11—2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזן

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווע 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג,
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ־אַנאַליזען
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָוועגד.

ראַטעוועט אייער געזונד!
קראַנקע אויף רופּטורען (ברוך־קראַנקהייטען)
ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל־גומי־באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך־קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

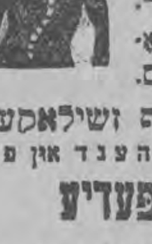

דאָס אַראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך־באַנדאַזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל־גאָרסעטען אויף ביינער־שווינדזוכט און אַלע אנדערע פעהלערן אָרטאָפּעדישע הייל־אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס־מאָדעלען, אויף זשילאַסעם. — גומי־זאָקן לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלער אנשטאַלט פאַר הייל־אָרטאָפּעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג
לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסקאַ)
(פראָנט פּאַרטער), טעל. 177-09 נאָהנט פון לאָדזער פאַבריקס־באַהנהויף
בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איז אומבעדינגט נויטיג.
צאָהלרייכע דאַנקזאַגונגען און דאַנק־בריף.
(אין זגערזש אויף טלאָמאַטצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

דער היינטיגער גרויסער טעאַטער־יום־טוב
לכבוד זלמן זילבערצווייג

היינט, מאָנטאָג, קומט פאָר אין פּרעכטיגען „ראַזמאַאיטאָשטשי"־טעאַטער דער גרויסער טעאַטער־יום־טוב לכבוד אונזער בן־עיר זלמן זילבערצווייג. זילבערצווייג האָט נאָר וואָס פערעפענטליכט דעם צווייטען באַנד פון זיין מאָנומענטאַל ווערק, „לעקסיקאָן פון יודישען טעאַטער" און גרייט זיך די טעג אָפּצופאָהרען קיין אמעריקע, וואו ער טרעט צו צו דרוקען דעם דריטען, לעצטען באַנד פון „לעקסיקאָן". די יודישע טעאַטער־משפחה האָט זיך דעריבער פעראייניגט צו געבען זילבערצווייגען אַזאַ אָפּשייד ווי ער פערדינט. די פייערונג האָט געזאָלט פאָרקומען לעצטען דאָנערשטאָג. אַלע בילעטען זענען געווען אויספערקויפט. מען האָט ביי איבערקויפער געצאָהלט לעגענדאַרע פּרייזען פאַר בילעטען. אין דער לעצטער מינוט איז די פאָרשטעלונג אָפּגערופען געוואָרען, ווייל גראַנאַך האָט נישט געקענט בעקומען קיין דערלויבניש אויפצוטרעטען און זילבערצווייג האָט זיך קאַטעגאָריש אָפּגעזאָגט צו ענטוישען זיינע בני־עיר.

איצט האָט ענדליך דער אַרטיסטען־פעראיין בעקומען אַ דערלויבניש פאַר גראַנאַכ'ן.

דאָס היינטיגע פּראָגראַם פון דער פייערונג שטעלט זיך אַזוי פאָר:

דער ערשטער אַקט פון דער נייער אָפּערעטע „דעם רבינ'ס ניגון" אויפגעפיהרט פון מיכאַלעסקאָ און קוסנער, מיט אַלע קרעפטען פון טעאַטער מיט מיכאַלעסקאָ אין דער שפּיץ.

אַלעקסאַנדער גראַנאַך אין „שיילאָק", מיט וואָס ער האָט ממש אויפגעשטורעמט לאָדז אויף זיין אָפּשייד־פאָרשטעלונג, דעקלאַמאַציעס אין יודיש פון משה־לייב האַלפּערן, ה. ד. נאָמבערג און אין מאָנאָלאָג „קיין עין הרע נישט" פון שלום־עליכם.

מיכאַל מיכאַלעסקאָ אין פערשידענע לידער, צווישען אַנדערע אין בעליבטען ליד „בעלז".

פאַניאַ רובינאַ, די נייע פּרימאַדאָנאַ אין חזנישע לידער.

דוד זיידערמאַן, וועלכער איז ספּעציעל געקומען קיין לאָדז, אין פאָלקס־ און טעאַטער־לידער.

בן־ציון וויטלער, נאָך זיין היינטיגער פאָרשטעלונג אין „פילהאַרמאָניע" אין זיין רעפּערטואַר, צווישען אַנדערע „דאָס יודישע ליד".

יעקב פישער, וועלכער איז אין לאָדז זעהר בעליבט, אין קופּלעטען און אין דער ראָל פון „שדכן" אויפ'ן „נאָסען־זינגער".

יוכבד זילבערג, די פּרימאַדאָנע פון „פילהאַרמאָניע" אין טאַנגאָס.

גרשון לעמבערגער, לאָלאָ יאַקובאָוויטש און י. צוויליך אין סאָלאָס און אין אַ סקעטש.

רעד. י. אונגער וועט רעדען וועגען בעל־שמחה זלמן זילבערצווייג און דער בעל־שמחה אליין וועט האַלטען אַ קורצען רעפעראַט וועגען יעקב גאָרדין.

מען דאַרף דערוואַרטען, אַז פּונקט אַזוי ווי זילבערצווייג האָט נישט געוואָלט לעצטען דאָנערשטאָג ענטוישען זיינע לאַנדסלייט, וועלען די בני־עיר איהם היינט נישט ענטוישען און דאָס טעאַטער וועט היינט אויך זיין איבערפולט.

אָרלוביטש אינ'ם לאָדזער אויספאָרשונגס־אַמט

(2) געסטערן האָט זיך אָנגעהויבען דער אָפּרופונג אָרלוביטש פונ'ם לייטער פון דער 1 בריגאַדע ביים אויספאָרשונגס־אַמט, קאָמיסאַר אַלעקסאַנדער שטאַבהאַלין.

גלייכצייטיג איז אַוועק איז אָרלוביטש דער לייטער פון דער דריטער בריגאַדע פונ'ם זעלבען אַמט — קאָמיסאַר קאַזימיערש בושאַוואָסקי.

זיי ביידע וועט פערטרעטען אין דער אָרלוביטש־צייט דער אויבערקאָמיסאַר סטאַניסלאַוו וויהער.

אָריגינעלע רויטווינען
אין בעסטער קוואַליטעט צו זעהר צוגענגליכע פּרייזען ספּעציעל פאַר מאָגען און צוקער־לייבענדע בעקומט מען אין דעם בעקאַנטען ווינגעשעפט פון
ע. שיקיער אינהאַבער ישראל שיקיער
לאָדז, פּולנאָצנאַ 1 טעל. 107-84

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און געשלעכטס־קראַנקהייטען, מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 בייטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען.

הספארט=בעוועגונג

די לעצטע פוסבאל=מעטשעז וועגן דער מייסטערשאפט פון קלאס „א"

אין די מייסטערשאפטען פון „א" קלאס אין לאדז, וועלכע פארענדיגען זיך שוין די קומענדיגע וואך, איז די לאגע נישט אויפגעקלערט. סיי ל.ט.ס.ג, און סיי אוניאן-טורינג האבען דיזעלבע שאנסען אויף דער מייסטערשאפט. דאגעגען איז שוין זיכער, אז דער קאלישער ספארט-קלוב (ק.ק.ס.) וועט אראפפאלען אין „בע"-קלאס.

די לעצטע רעזולטאטען אין די מעטשען פון „א" קלאס זיינען פאלגענדע:

הכח — מכבי 1:1 (0:1)

אוואנטורע אנשטאט א מעטש

עס האט געזאלט פארקומען א פוסבאל-מעטש, וועלכען מען בעצייכענט אין די לאדזער ספארט-קרייזען אלס די יודישע „פוסבאל-דערבי". עס האט געדארפט זיין א ספארט-קאמף וועגען אנ׳איבערמאכט צווישען צוויי לאקאלע קאנקורענטען, וועלכע ווילען זיך אויסקעמפען אנ׳אנזעהען אין דער ספארט-וועלט און רעפרעזענטירען פאר דער „גאס" די מאדערנע יודישע ספארט=בעוועגונג. אין אזא צונויפטרעף האבען זיך געשטעלט צוויי יודישע ספארט-פעראיינען, וועלכע האבען שוין א לאנגע טראדיציע אין אונזער שטאט און ווען איהר וועט מיט זיי רעדען, וועלען זיי גלייך אויסרעכנען זייערע „גרויסע אויפטוען" פאר דער פיזישער אויפלעבונג פון דער יודישער יוגענד.

די יודישע ספארט=עפענטליכקייט האט א-יוסגעוויזען פאר אזא ספארט=פערמעסטונג גרויס פערשטענדניש און נישט קוקענדיג אויף דער גרויסער היץ – געקומען אין א צאהל פון 2 טויזענד מאן. אבער דער גאנצער עולם איז געבליבען זעהר פייגליך ענטוישט און עס וועט גארנישט זיין איבערטריבען, ווען מיר וועלען זאגען, אז דער ווייט גרעסטער טייל פון דעם פובליקום, וואס איז געווען שבת אויף דעם – זאלען מיר עס אגרופען, – „מעטש", וועט שוין אזוי שנעל קיין ספארט-מעטש נישט בעזוכען, אלעגפאלס, ווען עס וועלען שפילען די צוויי יודישע מאנשאפטען.

עס איז געווען א וויסט געשלעג צווישען 22 יונגעלייט, וועלכע האבען געזוכט אין זיך נישט בלויז בעגנוגענט מיט׳ן זוכען געלעגענהייטען, ווי צו טרעפען אין צווייטענס ביינער, אז יענער זאל געדענקען אויף א לאנגער צייט. דער באלעם איז נאר געווען א מיטעל צו בערוהיגען די לוסטיגע אפעטיטען, אבער, אז מען האט אזוי גיך דעם באלעם נישט בעקומען, האט מען סתם געשלאגען. אין די געשלעגען, איז קיינער נישט געבליבען הינטערשטעליג, אלע קאנען די מלאכה, ביידע מאנשאפטען און אפילו די מאכערס פון ביידע קלובען און איצט... די „איבערצייגטע" אנהענגער פון ביידע צדדים. מיט איין ווארט מען האט זיך געשלאגען אויפ׳ן פלאץ, אויף די טריבונעס און אונטער די טויערן.

אין רעזולטאט פון דעם געשלעג, איז דער באלעם געלעגען צוויי מאל אין טויער. — איין מאל ביי „הכח" און איין מאל ביי – „מכבי". א בעזונדער קאפיטעל איז דער ריכטער, וועלכער דארף שוין מעהר קיין פלאץ נישט אנקוקן. אין א גרויסער מאס צוליב איהם איז געקומען צו דער אוואנטורע. א מענש, וועלכער קאן נישט פיהרען קיין מעטש און איז אומבעהאלפען לגבי שפילער.

ריכטער – ה׳ גראבאווסקי.

ל. ט. ס. ג. — ל. ק. ס. I 0:2 (0:1)

אוניאן-טורינג — וו. ק. ס. 1:1

ווימא — ס. ק. ס. 1:1

ווידזעוו — ק. פ. ס.

די פינאל-מעטשעז וועגן דער מייסטערשאפט פון „בע" קלאס

די פינאל מעטשען וועגן דער מייסטער=שאפט פון „בע" קלאס הויבען זיך אן קומענדיגען זונטאג. אין די פינאל=מעטשען נעהמען אנטייל „טור" (לאדז), ס. ק. ס. (זגיערזש), פ. ט. צ. (פאביאניץ) און לעכיא (טאמאשאוו).

העליאש און קוסאטשינסקי — מייסטער פון ענגלאנד

דערגרייכט אויף די ענגלישע לייכט-אטלעטישע מייסטערשאפטען

אויף די ענגלישע לייכטאטלעטישע מייסטערשאפט אין לאנדאן האבען צוויי פאליאקען קוסאטשינסקי און העליאש דערגרייכט די ענגלישע מייסטערשאפטען אין זייערע קאנקורענצען. העליאש האט דערגרייכט אין קויל=ווארפען 14,89 מעטער.

קוסאטשינסקי האט אנטיילגענומען אין לויף אויף 3 ענגלישע מייל (4827 מעטער) און האט פארנומען דאס ערשטע ארט אין 14 מינוט 13,6 סעקונדען. קוסאטשינסקי האט געפיהרט דעם לויף פון אנהויב ביזן סוף און האט ביים פיניש געלאזען די איבריגע אנטיילנעהמער 100 מעטער הינ=טער זיך. דער זיג פון די פוילישע ספארטלער איז ענטוזיאסטיש אויפגענומען געווארען דורכן פוב=ליקום.

נישט קוקענדיג דערויף וואס די הייאהריגע ענגלישע מייסטערשאפטען זיינען געווען בעזעצט דורך א רייה לענדער, האבען די ענגלענדער גע=וואונען אוש 17 קאנקורענצען און נאר 7 מייס=טערשאפטען האבען געוואונען ענגלענדער.

לייכט=אטלעטישער פראווען-מעטש דייטשלאנד — פוילען

64:25

אויף דעם לייכט-אטלעטישען פראווען-מעטש צווישען דייטשלאנד און פוילען, האבען א חוץ דעם פריילין ווייס און קוואשניעווסקא קיינער פון די פוילישע ספארטלערינס קיין שום ראל נישט געשפילט. פרל. וואלאשעוויטש האט אין מעטש נישט אנטיילגענומען. פריילין ווייס האט דערגרייכט דאס ערשטע ארט אין דיסק-ווארפען, זי האט געווארפען 42,83 מעטער. קוואשניעווסקא האט אין שפיז-ווארפען דערגרייכט דאס ערשטע ארט, ווארפענדיג 37,80 מעטער.

קורצע ספארט-נייעס

הערבשטרייך דיסקוואליפיצירט

די דיסציפלין און שפיל-אפטיילונג פון דער ליגע האט בעשטראפט הערבשטרייך׳ן (ל. ק. ס.) מיט א 3-וואכעדיגער דיסקוואליפיקאציע פאר א פערשולדיגונג אויפ׳ן מעטש מיט לעגיא אין לאדז. די דיסקוואליפיקאציע רעכענט זיך פון היינט אן, אזוי, אז הערבשטרייך האט נאך נעכטען געשפילט אויפ׳ן מעטש מיט „ווארשאוויאנקא".

די ליגע וויל בעסערע פוסבאל=ריכטער

די ליגע האט זיך געווענדעט צום פוילישען ריכטער=קאלעגיום מיט א בריף, אין וועלכען זי בעט, אז די פערוואלטונג פון ריכטער-קאלעגיום זאל מעהר אכט לעגען דערויף צי די ריכטער וועלכע ווערען בעשטימט צו פיהרען די ליגע=מעטשען, האבען די ענטשפרעכענדע קוואליפיקא=ציעס דערצו.

„מיר זוכען ספארט=טאלענטען"

דער מלוכה׳שער אמט פאר פיזישער ערצי=הונג צוזאמען מיטן פוילישען אלימפישען קאמי=טעט האבען אנגעהויבען אנ׳אקציע צו זוכען ספארט-טאלענטען פאר דער קומענדיגער אלימ=פיאדע. די אקציע וועט דויערען פון 1 סעפטעמ=בער ביזן 15 אקטאבער אונטערן נאמען „מיר זוכען טאלענטען". די קאנקורענצען אויף די קו=מענדיגע אלימפיקער וועלען זיין אין לייכט און שווער-אטלעטיקער און אין שווימען. צו די קאנקו=רענצען קען זיך שטעלען ארגאניזירטע און נישט ארגאניזירטע ספארטלער.

ראטהאלץ אין לאדז

שבת דעם 21 ד. ח. קומט פאר אין העלע=נאוו א גרויסע פערוויילונג און א ספארט-און-טורן טאג פון לאדזער „שטערן". אין די ראהמען פון דעם ספארט-טאג וועט אויך ארויסטרעטען די באקס=סעקציע פון דער ווארשעווער „גוויאזדא", דער דאזיגער ארויסטריט האט ארויסגערופען גרויס אינטערעס, ווייל צום צוזאמענשטעל פון „גוויאזדא" געפינט זיך אויך ראטהאלץ, דער אויסגעצייכענטער פוילישער רעפרעזענטאנט אין דער פליגען-וואג.

נאך זיינע גרויסע ערפאלגען אין די אינטער=נאציאנאלע פערמעסטונגען, אין וועלכע ער האט בעזיגט דעם וויצע-מייסטער פון דער אלימפיאדע שפאנגעל, דער אמעריקאנער פאצא, וועט ער איצט דאס ערשטע מאל ארויסטרעטען אין לאדז.

נעבען ראטהאלצען וועלען אין לאדז קעמ=פען ד. איבריגע „גוויאזדא" באקסער, פון וועלכע מ׳דארף אויסרעכענען קעניגסווינגען, צוקערן און ראזענבערגען.

א חוץ דער באקס-פערמעסטונגען וועט אויך ארויסטרעטען די גרויסע גימנאסטישע סעקציע פון „שטערן" און די לייכטאטלעטישע סעקציע פון דעם דאזיגען פעראיין.

די פוילישע ציקליסטען-שאסיי-מייסטערשאפטען

נעכטען זיינען אין קאטאוויץ פארגעקומען די פוילישע ציקליסטען-שאסיי-מייסטערשאפטען. פון

(ווייטערדיגע ספארט-ידיעות זעה 8. זייט).

דער אריער-פאראגראף

ר. איזראעל

162

שפאנענדער ראמאן
פון דער איצטיגער פוילישער צייט

רובינאוו איז געווען איבערראשט, ער האט פערשטאנען, אז בעהמע האט שוין זיינס אין לאדז אפגעטוהן און שוין אוועק פון לאדז. ס׳האט איהם געגעבען א שטאך אין הארצען דער אומשטאנד, וואס ער האט זיך דערוואוסט, אז בעהמע איז אוועקגעפאהרען צוזאמען מיט א מיידעל, דאס מיידעל איז זיכער. לויט זיין מיינונג, נישט געווען קיין אנדערער ווי העלען.

פארוואס ער איז געווען אזוי שטארק פעראינטערעסירט אין דעם ענין, האט רובינאוו אליין נישט געוואוסט. העכסטענס זענען דאך דאס געווען פאר איהם נאר פערביי־געהענדע בעקאנטע. דאך האט ער זיך שוין אין דעם גאנצען ענין בער=פיהלט אזוי היימיש, אז ער האט נישט געקענט פערבייל־אזען פאר׳ן אויער די ידיעה, אז בעהמע איז אוועקגעפאהרען. עפיס האט זיך איהם אויסגע=דוכט, אז דאס איז א גרויסע סענסאציע, ער איז כמעט אוועקגעלאפען צו פריצין. רובינאוו האט איהם געטראפען א פערזארגטען אין שטוב.

— הער ריכטער, איהר ווייסט?

— יא איך ווייס, האט פריצי געענטפערט, אזוי ווי ער וואלט ווירקליך געוואוסט וועגען וואס עס האנדעלט זיך.

— בעהמע איז אוועקגעפאהרען

— איך ווייס

— ער איז נישט אליין אוועקגעפאהרען

— איך ווייס

— מיט פריילין העלען האמערשטיין

— איך ווייס

— פון וואנען ווייסט איהר דאס אלץ? איז זי אוועקגעפאהרען מיט איער הסכמה?

— ניין. געגען מיין ווילען, זי איז פשוט ענט=לאפען פון דאנען

— ווייסען אייערע פריינד אויך דערפון?

— ניין, זי ווייסען דערוויל נישט

— וואלט מען זיי וועגן דעם נישט געדארפט זאגען?

— דאס איז אלץ איינס, צי זיי וועלען פריהער אדער שפעטער זיך וויסען דעם דעריווכען זיי האבען נישט דעם כוח איהר נישט צו דערלויבען צו פאהרען און איבעריגענס איז דאס אפילו נישט נויטיג.

רובינאוו איז געווען אין א פערלעגענהייט, ער האט געפיהלט, אז פריצי איז דאסמאל נישט אויפ=ריכטיג.

— אפשר איז עס יא נויטיג, הער צוג איז נאך נישט אפגעגאנגען, מ׳וואלט דאס פריילין האמערשטיין נאך געקענט צוריק האלטען.

— איך וועל דאס נישט טון, מיר איז דאס אלץ איינס, צי זי וועט בלייבען דא, צי וועט זי וועט פון דאנען אוועקפאהרען, איהר קענט טון וואס איהר ווילט, מיטטיילען די דאזיגע לענגאצ ע היינריך זאקסען אדער נישט. גלויבט מיר, אז דאס איז אלץ איינס.

— און וואו געפינט זיך איצט היינריך זאקס?

— ער איז אין שכנות׳דיגען צימער, ער איז אויך שטארק בעאונרוהיגט צוליב דעם וואס מען זעהט נישט העלען צוריק.

— איך גיי צו איהם אריין!

— ביטע, איך האב גארנישט דאגעגען

רובינאוו האט געעפענט די טיר, אין צימער איז געזעסען היינריך אליין, לאטא איז געהאט אוועקגעגאנגען.

— אך, דאס זענט איהר, הער רובינאוו?

— יא און איהר האט געמיינט?

— איך האב געמיינט, אז דאס קומט פריילין העלען האמערשטיין, איך בין זעהר בעאונרוהיגט צוליב איהר, איך ווייס גארנישט וואו זי איז אהינ=געקומען.

— ס׳האט איהר זיכער גארנישט פאסירט הער זאקס, טאק צוליב איהם ביז איך דא אהער געקומען און געוואלט מיט אייך איבערערעדען.

זאקס האט אנגעקוקט רובינאוו׳ן, אזוי ווי ער וואלט איהם מיט׳ן בליק געוואלט פרעגען וואס ס׳איז געשעהען.

— בעאונרוהיגט אייך נישט, קיין שום שלעכטס איז נישט געשעהען און ס׳קען זיין, אז דאס וואס איך וויל אייך זאגען, וועט פאר אייך נישט זיין קיין שום איבערראשונג? אזוי ווי דאס איז נישט געווען פאר פריצי ריכטער.

— וואס האט פאסירט, זאגט מיר שנעלער הער רובינאוו

היינריך האט די פראגע געשטעלט אין א ריינער יודישער שפראך, אזוי ווי ער איז גע=וואוינט געווען קינדווייז, רובינאוו איז געווארען איבערראשט.

— א יוד?

— געוויס א יוד, האט היינריך געענטפערט, אבער וועגען דעם וועלען מיר אנ׳אנדערש מאל רעדען איצט זאגט מיר וואס איז געשעהען מיט העלען האמערשטיין?

— זי קלויבט זיך פון דאנען אוועקצופאהרען האט רובינאוו געזאגט.

— וואוהין.

— דאס ווייס איך נישט, איך ווייס נאר, אז זי פאהרט צוזאמען מיט דעם לייטענאנט אלפרעד בעהמע

— נישט אמת, האט היינריך געשריגען, ווי פאלט איהר אויס, רובינאוו, אזעלכע רכילות.

דאס פאסט גארנישט פאר אייך, איך האב אייך געהאלטען פאר אונזער פריינד.

— דאס בין איך און דערפאר טאקע בין איך געקומען צו אייך וועגען דעם זאגען.

אנשטאט צו ענטפערן רובינאוו׳ן איז היינריך ארייגעלאפען אין צימער, וואו ס׳איז געזעסען פריצי.

— פריצי דו הערסט דו הערסט, אזוי היינ=ריך געגלאכט, דו הערסט וואס אונזער פריינד רו=בינאוו זאגט, העלען קלויבט זיך אוועקצופאהרען...

— איך ווייס

— ער זאגט, אז זי פאהרט אוועק מיט אל=פרעד בעהמע.

— איך ווייס

— ער זאגט, אז זי פאהרט אוועק מיט אלפרעד בעהמע.

— איך ווייס

— דו ווייסט און רעאגירסט נישט דעריף.

— פארוואס זאל איך רעאגירען, האט פריצי אויפגעהויבען דעם טאן, און ווי אזוי זאל איך רעאגירען

— זי איז א דערוואקסענער מענש און זי האנדעלט לויט איהר אייגענעם ווילען.

— פארוואס האסטו מיר נישט געזאגט, אז זי גרייט זיך דערצו.

— מיר איז אלץ איינס

— היינריך האט אויסגעשטעלט א פאר גרויסע אויגען.

— ווי אזוי זאל איך דאס מיר אויפקלערען? האט היינריך געפרעגט

— ווי אזוי דו ווילסט נאר אליין. איך קען נאר איבערחזרן, אז מיר איז אלץ איינס.

היינריך האט זיך געווענדעט צו רובינאוו׳ן.

— איז זי שוין אוועקגעפאהרען - אדער זי קלויבט זיך ערשט צו פאהרען.

— לויט מיין אויסרעכנונג, האבען זיי נאך נישט געקענט אוועקפאהרען, דער צוג געהט ערשט אפ קיין דייטשלאנד אין אנ׳ערך א שעה ארום.

— הער רובינאוו וואלט איהר געוואלט מיט מיר מיטפאהרען צו דער באהן.

רובינאוו איז געווען אין א פערלעגענהייט, ער האט נישט געוואוסט וואס ער זאל טון, ער האט זיך איבערגעצייגט נישט אריינצומישען אין דער לאגע. ער האט געקוקט דא אויף פריצין, וועלכער איז געזעסען גאנץ גלייכגילטיג, אזוי ווי דער גאנצער ענין וואלט איהם נישט אנגעגאנגען און דא אויף היינריכ׳ן, ביי וועמען די אויפרעגונג איז געשטיגען פון מינוט אויף מינוט ענדליך האט ער זיך דעצידירט און האט געזאגט צו היינ=ריכ׳ן.

— אויב איהר ווילט, קען איך מיט אייך מיט פאהרען.

— מאך נישט קיין נארישקייט, היינריך האט זיך איצט פריצי אנגערופען און איז ווידער אנטשוויגען געווארען.

רובינאוו מיט היינריכ׳ן זענען ארויס פון שטוב, אין 10 מינוט ארום זענען זיי שוין געווען אויף דער באהן־סטאציע, היינריך איז געווען שטארק אומרוהיג, ער האט געזוכט פון אלע זייטען, צי ער וועט נישט זעהען וואו העלען אדער אלפרעד בעהמע.

(פארטזעצונג קומט).

מענדיל בייליס
אין דער קיעווער ריטואַל-מאָרד-פּראָצעס פון 1913

(צו בייליסעס טויט)

— 2, —

דעם 12־טען מערץ 1911, קורץ פאַר פּסח האָט מען אין דער קיעווער פאָרשטאָט לוקאַניאָווקע, אין אַ הייל, געפונען אַ דערמאָרדעטען דעם 13־יאָהריגען אַנדריי יושטשינסקי. דער קערפּער איז געווען צוקאַליעטשעט און צושטאָכען מיט אַ שאַרפען אינסטרומענט און איינגאַנצען פערגאָסען מיט בלוט. אויך די מלבושים, ווי די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, זענען געווען דורך און דורך אָנגעזאַפּט מיט בלוט. די פיס פון טויטען קערפּער זענען געווען פערבונדענעמיט אַ פאַטעק, אויף וועלכען עס איז געשטאַנען אויפגעשריבען דער נאָמען יושטשינסקי. פון דעם אָרט, וואו דער טויטער קערפּער איז געלעגען, ווייט אַרויס אויף דעם פרייען פּלאַץ, אַרום דער הייל זענען געווען אויסגעלייגט איינצעלנע בלעטלעך און די גאַנצע שרייב-העפטען (קאַיעטען), אויף וועלכע עס האָט זיך אויך געפונען די אויפשריפט „יושטשינסקי"; דער נאָמען איז געווען געשריבען אַזוי, אַז ער זאָל זיך יעדעריען וואַרפען אין די אויגען. עפּיס האָט מען געהאַט דעם איינדרוק ווי מ'וואָלט דורכאויס געוואָלט אויפמערקזאַם מאַכען די דורכגעהער, אַז דאָ, אין דער הייל, ליגט אַ קרבן, אַ „מאַרטירער" מיט'ן נאָמען יושטשינסקי.

בכלל איז דאָס פערברעכען אויסגעפיהרט געוואָרען נישט אין אייליגיש און אויפרעגונג און נישט מיט דער כוונה צו פערדעקען די שפורען פון מאָרד, נאָר מיט אַ ישוב-הדעת און אויסרעכנונג, וואָס האָט געוואָלט דיריגירען די אויספאָרשונגען אין אַ בעשטימטער ריכטונג.

ווער זענען געווען די מערדער? — ווער איז פעראינטערעסירט געווען „אַפּצורוימען" דעם 13־יאָהריגען יושטשינסקי?

די אויספאָרשונגס־מאַכט איז פון אָנהויב אָן געגאַנגען אויף אַ ריכטיגען וועג: גלייך וואָלט זיכער אָהן שום שוועריגקייטען ענטדעקט די מערדער און די מאָטיווען פון דעם פערברעכען. יושטשינסקי איז געווען אַ אומגעזעצליך קינד. זיין מוטער האָט נאָך דעם חתונה געהאַט מיט אַ געוויסען פּריכאָדקאַ אַ פאַרשוין מיט אַ „רענאָמע", וועלכער האָט שטאַרק נישט ליב געהאַט יושטשינסקי'ן, ווייל ער האָט איהם שטענדיג דערמאָנט אין די מיידעלשע חטאים פון זיין ווייב. יושטשינסקי האָט זיך דעריבער מערסטענס מיילס אויפגעהאַלטען ביי קרובים. אין דער שולע וואו ער האָט געלערנט האָט ער געהאַט אַ חבר זשעני טשעבעריאַק, וועלכער האָט געשטאַמט פון אַ פערברעכערישער פאַמיליע. זשעניס מוטער, די „בערירהמטע" ווערא טשעבעריאַק, אַ פרוי מיט אַ פערגאַנגענהייט", מיט ליבע-בעציהונגען אין דער אונטערוועלט, האָט געהאַלטען אַ „מלינה", וועלכע האָט זיך גערעכענט פאַר'ן הויפט-קוואַרטיר פון די געפערליכסטע גנבים-איינברעכער פון קיעוו. איהר הויז איז אויך געווען דאָס דעפּאָ וואו מ'האָט געהאַלטען „אויף לאַנער" די גע'גנב'עטע סחורות און ווערט-זאַכען. די פּאָליציי פלעגט פון צייט צו צייט אַפּשטאַטען אַ בעזוך אין דער „מלינה", און אויך קורץ פאַר'ן יושטשינסקי-מאָרד האָט מען דאָרט אַדורכגעפיהרט רעוויזיעס. די פּאָליציי האָט זיך געקליבען צו ליקווידירען דאָס פערברעכער-נעסט.

חברה גנבים און די טשעבעריאַק האָבען דעריבער געלעבט אין אייביג שרעק.

אַנדריי יושטשינסקי האָט גענוי געוואוסט, מיט וואָס די טשעבעריאַק פערנעהמט זיך און וואָס עס קומט פאָר ביי איהר אין דער וואוינונג. ער איז געווען זעהר אַ ביי גריגער און האָט ליב געהאַט אַריינצושטעקען די נאָז. דערפאַר איז ער טאַקי זעהר „אונסימפּאַטיש" געווען דער טשעבעריאַק און איהרע שותפים. בפרט נאָך אַז ווען ער האָט זיך איינמאָל צוקריגט מיט זיין חבר זשעני טשעבעריאַק, האָט ער איהם אויפגעוואָרפען, אַז זיין מאַמעס הויז איז אַ זאַמעל-פּונקט פון גנבים, אַ סקלאַד פון גנבות. זשעני האָט עס דערצעהלט זיין מאַמען, דער ווערא טשעמבעריאַק, און זי צוזאַמען מיט די גנבים דאַרף מען פערשטעהן, האָבען אָנגעהויבען מורא האָבען, אַז דער קליינער אַנדריושאַ יושטשינסקי זאָל זיי נישט „פערשיטען" גראָדע אין דעם מאָמענט, ווען די פּאָליציי האָט זיי גענומען בעזונדערס שטאַרק „בעלעסטיגען" און נישט אַראָפּגעלאָזט קיין אויג פון זיי.

ס'איז אַלזאָ קיין שום ספק נישט געווען, איז וועלכע קרייזען מ'האָט געדאַרפט זוכען יושטשינסקי'ס מערדער. די אויספאָרשונג האָט זיך טאַקי אַוועקגעלאָזט אויף דעם ריכטיגען וועג, וועלכער האָט געמוזט פיהרען צו דער טשעבעריאַקס „מלינה".

אָבער אַז דעם עסק האָט זיך אָנגעכאַפּט די קיעווער שוואַרצ'מאהדיגע אָרגאַניזאַציע „דוואוגלאַווי אָריאָל" מיט איהר פיהרער דעם סטודענט גאָלובאָוו אַז דער שפּיץ. באַלד אידער מ'האָט ענטדעקט יושטשינסקי'ס טויטען קערפּער, האָט די שוואַרצע באַנדע געמאַכט אַן אַלאַרם: ריטואַל-מאָרד! — מ'האָט געמאַכט אַ צווייטע אָבדוקציע, וועלכע האָט „פעסטגעשטעלט", אין געגענזאַץ צו דער ערשטער, אַז אין טויטען קערפּער גופא און אַרום דעם קערפּער איז געבליבען מערקווירדיג ווייניג בלוט. עס איז קלאָהר געווען, וואָס די „פעסטשטעלונג" בעדייט: אַז מ'האָט „אויסגעצאַפּט" דאָס בלוט פון קערפּער. און באַטיירליך — צו ריטועלע צוועקען...

עס האָט זיך אָנגעהויבען אַ העצע געגען יודען. בעת יושטשינסקי'ס לויה האָט מען איבער די קיעווער גאַסען פאַנאַנדערגעטיילט פּאָגראָם-פּראָקלאַמאַציעס. עס האָט אויך געהאַלטען נישט ווייט פון אַ פּאָגראָם. די שוואַרצע פּרעסע האָט גענומען העצען און פילדער'ען וועגען „ריטואַל-מאָרד". אין פּעטערבורג האָבען די „סאָיוזניקעס", מאַרקאָוו און קאָמפּ. אַריינגעטראָגען אין דער דומאַ אַן אינטערפּעלאַציע צו דער רעגירונג: צי האָט זי נישט געהערט בכלל וועגען ריטואַל-מאָרדען און צי ווייסט זי נישט, אַז אין קיעוו איז אַ קריסטליך קינד יושטשינסקי געפאַלען אַ קרבן פון אַ יודישען ריטואַל-פערברעכען.

די אויספאָרשונגס־מאַכט און די פּראָקוראַטור האָבען בעקומען אַ וואונק פון פּעטערבורג איבערצופיהרען די אונטערזוכונג אויף „אַנאַנדערע ליניע" — אין דער ריכטונג פון אַ ריטואַל-מאָרד. די, וואָס האָבען זיך פעראָקשנט, אַז עס זענען נישטאַ קיין שום סימנים פון אַ ריטואַל-מאָרד און אַז די מערדער דאַרף מען זוכען אין ווערא טשעבעריאַקס סביבה, די האָט מען דערווייטערט פון די שטעלעס אָדער זאָגאַר איבערגעגעבען „פּאָדסוד" — געריכטליך אָנגעקלאַגט.

בהסכם מיט די „דירעקטיווען" פון יוסטיץ-מיניסטעריום האָט מען אויך באַלד געפונען דעם קרבן — דעם ווילאָדערשט שולדיגען אין ריטואַל-מאָרד. עס האָבען זיך אָפּגערופען „עדות", וועלכע „האָבען אַליין געזעהן", ווי עפּיס „אַ יוד מיט אַ שוואַרצער באָרד" האָט אויף דער טעריטאָריע פון זאַיצעווס ציגעל-זאַוואָד געכאַפּט יושטשינסקי'ן און איהם ערגיץ פערשלעפּט. מ'האָט גענומען טייטלען מיט די פינגער אויף דעם „יוד מיט דער שוואַרצער באָרד", זאַיצעווס אָנגעשטעלטען מענדעל בייליס, וועלכער האָט טאַקי דאָ ביי דער ציגעלניע געהאַט אַ קאַנטאָר און דאָ אויך געוואוינט מיט זיין פאַמיליע. קיין אַנדערער „שוואַרצער באָרד" איז דאָ נישט געווען אין דער נאָהענט.

די „עדות" זענען געווען שכורים, כלערליי טונקעלע עלעמענטען און באַטאַרישע פערברעכער. מ'האָט זיי באַטירליך געגלויבט אַלץ, וואָס זיי האָבען דערצעהלט, ווייל מ'האָט דאָך זיי אַלין אַריינגעלעגט אין מויל, וואָס זיי האָבען צו זאָגען.

אַט אַזוי האָט זיך די גאַנצע רינג פון שקרים און בלבולים, פון פאַלשע בעווייזען און אויסגעטראַכטע פאַקטען אַלץ ענגער און ענגער צוזאַמענגעשלאָסען אַרום בייליס'ן ביז מ'האָט שוין נישט געהאַלטען פאַר „מעגליך" איבערצולאָזען איהם אויף דער פריי — און איהם שליסליך דעם 22 יוני 1911 אַרעסטירט אונטער דער בעשולדיגונג, אַז צוזאַמען מיט נאָך איינינע נישט-ענטדעקטע פּערזאָנען איז ער בעגאַנגען אַ ריטואַל-מאָרד איבער דעם 31־יעהריגען אַנדריי יושטשינסקי.

—א.

דער ענערגישער באָיקאָט פון נאַצי-דייטשלאַנד אין אַמעריקאַ

נ י ו - י אָ ר ק, (י.ט.אַ.) אויף אַ קאָנפערענץ פון 200 פאָלקס-אָרגאַניזאַציעס, וואָס איז צונויפגערופען געוואָרען דורך דעם באָיקאָט-קאָמיטעט ביי דעם יודיש-אַמעריקאַנער קאָנגרעס, איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע נישט אָפּצושוואַכען דעם באָיקאָט פון דייטשע סחורות, כל-זמן עס וועלען נישט אָפּגעשאַפט ווערען אין דייטשלאַנד אַלע אַנטי-יודישע געזעצען, וועלכע די נאַצים האָבען איינגעפיהרט. עס וועלען בעשטימט ווערען ספּעציעלע קאָמיטעטען, כדי צו פערשטאַרקען די בעוועגונג אין פערשידענע פאַכען און אינדוסטריען, ספּעציעלע קאָמיטעטען וועלען אַכטונג געבען אויף דער דורכפיהרונג פון באָיקאָט אין יעדען דיסטריקט.

נ י ו - י אָ ר ק, (י. ט. אַ.) דער באָיקאָט-קאָמיטעט פון אַמעריקאַנער יודישען קאָנגרעס, האָט אויפגעפאָדערט אַלע יודישע בלומען-הענדלער אין אַמעריקאַ זיי זאָלען זיך נישט בענוצען מיט די בלומען-פּלאַנצען, בעזונדערס פון די טאָלפּליעס, וואָס ווערען אימפּאָרטירט פון נאַצי-דייטשלאַנד.

לויט ידיעות, וואָס דער באָיקאָט-קאָמיטעט האָט געזאַמעלט, האָט דייטשלאַנד אַריינגעפיהרט קיין אַמעריקאַ אין יאָהר 1932 אַרום 12 מיליאָן אַזעלכע פּלאַנצען, וואָס האָבען בעטראָפען איבער 123 טויזענד דאָלאַר. דער אימפּאָרט פון די דייטשע בלומען-פּלאַנצען אין 1933 האָט בעטראָפען איבער 113,000 דאָלאַר.

נ י ו - י אָ ר ק, (י.ט.אַ.) דער יודיש-אַמעריקאַנער קאָנגרעס האָט געעפענט אַן אינפאָרמאַציע-ביוראָ פאַר יודישע דאָקטוירים פון דייטשלאַנד, וואָס זענען אַנגעקומען קיין אַמעריקאַ.

דאָס ביוראָ וועט זיך אויך בעשעפטיגען מיט געפינען בעשעפטיגונג פאַר די דאָקטוירים-פּליטים פון דייטשלאַנד. דאָס ביוראָ וועט זיך אויך שטעלען אין פערבינדונג מיט צענטראַל- און דרום-אַמעריקאַ וועגען איינאָרדנען דאָרט אַ צאָהל פּליטים-דאָקטוירים.

Dr.
Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
נעהמט אָן אין הויט- און ווענערישע
קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע
נעמט אָהן פון 8–12 בייטאָג, 4–6 און פון 7–

געקרייצטע דראָטען

דערצעהלונג

פון דוד פּינסקי

(2

— 2. —

— אָבער דו דאַרפסט נישט אַזוי ציטערען!
— ווי קאָנסטו עס זאָגען?!
— אפילו אַז דאָס איז געווען ער. געזעהען האָט ער דיך דאָך נישט. דיין נאָמען האָט ער נישט געהערט, וועסטו ליקען שטיין און ביין. מאַך זיך נישט-וויסענדיג. מאַך אַ פערוואונדערט, בעליידיגט געזיכט. בייטעל צו איהם אויס אלע חלומות. דו ביזט גאַר אינדערהיים נישט געווען... אַ. דו וועסט שוין אַליין וויסען! קום בעסער אַריבער צו מיר...

דאָס האָט זי נישט געקאָנט ברענגען איבער זיך. זי איז צו אויפגערעגט, האָט מורא פאַר דעם אייגענעם שאָטען, און זעהט מסתמא אויס ווי דער טייוועל.

— אַ, קום אַריבער, איך וועל דיך מאַכען שעהן!

ניין, ניין. זי ווייס, זי איז איצטער נישט קיין געליבטע, נאָר אַ דערשראָקענע ווייב. זי קאָן איצטער אפילו ווייבען. אַ, גלייכער נישט! גלייכער נישט: זי וועט איצטער מאַכען אַ גרויסען שפּאַציר-גאַנג, אָפּטראַכטען אַלץ, איבערלייגען, און קומען אַהיים און זיין דאָרטען אַ גוטע באַלעבאָסטע פערציטערטע זאַכען, איינבייהען קנעפּלעך, אויספּרעסען זיינע קראַוואַטען...

זי האָט געלאַכט, און זי האָט אויך געלאַכט, איז אַ ביסעל מוטיגער געוואָרען. דאָס וואָס זי האָט געזאָגט איז טאַקע זעהר גוט און קאָן אַ סך אַרויסהעלפען. זי וועט נאָך קאָנען אַ גוטע וועטשעריע...

אָבער אויף איהר גאַנג אַהיים האָט זי דערפיהלט, אַז עס וואָלט געווען גוט, ווען אימיצער איז מיט איהר אינדערהיים, ווען איהר מאַן וועט קומען...

זי איז פערגאַנגען צו איהר פריינדין ליוסי. זי וועט פערברענגען ביי איהר אַ ווייל, איינלאַדען זי צו בעגלייטען זי, פערפיהרען זי צו זיך אַהיים, פערהאַלטען זי, ביז איהר מאַן וועט קומען. אָבער די פריינדין האָט געהאַט אַן אָנפאַל פון מיגרען, איז געלעגען מיט אַ פערבונדענעם קאָפּ. אוישטשיק צער

בעלי-חיים.

עלזאַ האָט געמאַכט אַ רחמנות'דיג פּנים. דאָס האָט זי רחמנות געהאַט אויף זיך. עס איז געווען אַזאַ גוטער פּלאַן! מוז זי בעטען און אוועקלייגען זיך.

ליוסי האָט זיך דערפרעהט מיט איהר. גאָט אַלייך האָט זי צוגעשיקט. זי האָט טאַקע געוואָלט איהר טעלעפאָנירען. זי דאַרף עפּעס וויכטיגס בעראַטען.

עלזאַ'ן איז געוואָרען ליכטיג אין די אויגען. זי וועט איצטער האָבען אַ גוטען תירוץ. זי איז גאַר אינדערהיים נישט געווען! זי איז געווען ביי ליוסי'ן, וועלכע ליגט נעבעך קראַנק. געדאַרפט עפּעס בעזאָרגען פאַר איהר...

ווען נישט ליוסי'ס ליידענדיג-געזיכט, וואָלט זי זיך צעלאַכט!

שפּעטער, ווען זי האָט געוואָלט אויפשליסען איהר הויז-טיר, האָט זי זיך פערוואונדערט, וואָס דער שלאָס איז שוין אויפגעשלאָסען געווען. האָט זי דען פערגעסען צו פערשליסען די טיר? זי וואָלט געשוואוירען, אַז זי האָט פּונקט שלאָסען. גראָד דער-מאָלט האָט דאָך דער טעלעפאָן זיך צוקלונגען. ווען זי האָט אויפגעעפענט די טיר איז איהר פינסטער געוואָרען אין די אויגען. זי איז שיער נישט אומגעפאַלען.

איהר מאַן איז געווען אינדערהיים. צוויי שעה פאַר דער צייט.

זי איז געוואָרען בלייך, רויט, האָט קוים געקאָנט אַ שטעל טאָן אַ פוס און מאַכען אַזוי אויפגעלאַכט, ווי איינע, וואָס וויל פערלאַכען איהר טויטשרעק פאַר אַן אַנגעשטעלטע רעוואָלווער.

איהר מאַן, מיט ספּורען פון אומגעדולד אויף זיין געזיכט און אין זיינע רויכערען, האָט זי פערוואונדערט אָנגעקוקט.

— וואָס איז? וואָס ביסטו אַזוי דערשראָקען?

זי האָט בעוויזען געלאַכט, אָט-אָט וועט זי זיך צעוויינען. זי האָט זיך אָנגעשפּאַרט אָן דער וואַנט, קוים אַרויסגערעדט:

— דו האָסט מיך איבערגעשראָקען.
— זו אַזוי?

— איך עפען אויף די טיר און זעה אַ מאַן...
— האָסט דאָך געזעהען, אַז דאָס בין איך.
— אָבער אין ערשטען מאָמענט... געמיינט אַ גנב.

— אַזאַ שרעקעדיגע ביסטו?
— דו וואָלסט נישט געווען בעסער.

זי האָט זיך דער-שלעפּט צו אַ שטול, אָנגעגעזעצט זיך, פונאַנדערגעעפענט דעם מאַנטעל, פערוואָרפען דעם קאָפּ אויפ'ן ווענטעל פון שטול, נישט אָראָפּגענומען דאָס הימעלע.

— איך בעדויער שטאַרק. איך האָב דיך נישט געוואָלט איבערשרעקען. ווען דו וואָלסט אָבער געווען אינדערהיים...

זיין שטימע אַזוי טרוקען, אָרער דוכט זיך עס איהר בלויז אויס? דער סקאַנדאַל איז אויפ'ן וועג, רוקט זיך אָן... און זי פּרעגט מיט אַ מידער, שוואַכער שטימע:

— וואָס איז געשעהן? פאַרוואָס אַזוי פריה אַהיים? פאַרוואָס האָסטו נישט טעלעפאָנירט, אַז דו קומסט?

— איך האָב טעלעפאָנירט אָבער דער טעלעפאָן איז ביי דיר געווען אַזוי לאַנג בעזעצט, פערבומען...

זי האָט שיער נישט אויסגעשריען, האָט נאָר שווער אויסגעאָטעמט מיט אַ גרויסען שרעק אין האַרצען. און איהר מאַן ענדיגט:

— דריי מאָל האָב איך פערזוכט און דיין טעלעפאָן איז אַלץ געווען פערנומען. צום פערטען מאָל ביזטו שוין נישט געווען אינדערהיים... קיינער ענטפערט נישט...

עס שטימט. דאָס איז געווען דאָס טעלעפאָן-קלינגען, ווען זי האָט פערשלאָסען די טיר. עס איז איהר צום חלש'ן!

זי האָט צוגעמאַכט די אויגען, ווידער אויפגעעפענט זיי. אַ יוראַף געטון אויפ'ן מאַן אַ בליק פול שרעק. ער געהט אַרום, רויכערט, האָט עטוואָס אויפ'ן האַרצען. אַ. זי טאָר נישט זיין שוואַך! זי מוז זיין גרייט אויף פּראַגעס און ענטפערס, ליקען און שטייז און ביין... זי הייבט אָן אַראָפּצונעמען פון זיך מאַנטעל און היטעלע, און דער מאַן פּרעגט דערווייל אַזוי זיך, און איהר דוכט זיך אויס, אַז זיין שטימע איז אפילו האַרט:

— מיט וועמען האָסטו דאָס אַזוי לאַנג גערעדט? איהר האַרץ גיט אַ פאַל, אָבער זי כאַפּט זיך

גלייך און רעדט קוים אַרויס:
— האָב איך?
— נאָך ווי! דריי מאָל געפּרובט.
— איך ווייס גאָר נישט, אַז כ'האָב אַזוי לאַנג גערעדט.
— מסתמא אַ זעהר אַנגענעמער געשפּרעך...

איז נישט איראָניע איז זיין שטים? קוקט ער נישט אויף איהר מיט אַ דורכדרינגענדיגען, פאַרשטענדיגען בליק? אַ. ער האָט אויסגעהערט! ער האָט אונטערגעהערט! זי עוסקט זיך מיט אויפהענגען איהר מאַנטעל, קוקט נישט אין איהר מאַנ'ס זייט און רעדט אַרויס:

— מוז עס דווקא זיין אַן אַנגענעמער געשפּרעך? און ער פּרעגט — איהר האַלט זיך, ביז אין שטערנבג!

— מיט וועמען האָסטו דאָס גערעדט!
אַ זי מוז ליגען, ליגען! ליקענען, שטיין און ביין... און זי ענטפערט דעפּלאָמאַטיש: ליוסי האָט אַזאַ שרעקליכען אָנפאַל פון מיגרען. איז מעהר טויט ווי לעבעדיג. זי קוקט דאָך פון איהר, געמוזט עפּעס בעזאָרגען פאַר איהר.

זי זאָגט עס אַזוי, אַז דער מאַן מוז אָננעמען אַז דאָס האָט ליוסי מיט איהר גערעדט אין טעלעפאָן, אַנגעזאָגט איהר וועגען איהר קאָפּוועהטאָג און געבעטען זי אַריבערצוקומען, און ער פּרעגט טאַקע:

— האָט דאָס ליוסי אַזוי לאַנג גערעדט? מיט אַ קאָפּוועהטאָג?

וואָס זאָל זי דער-אויף ענטפערען? זי וועט בעסער גאָרנישט ענטפערען. און ער ווייסט אַז ליוסי האָט עס גערעדט אַזוי לאַנג אפילו מיט אַ קאָפּוועהטאָג.

זי האָט זיך אויסגעזעצט אויף דער סאָפע, די פיס אונטער זיך, דעם קאָפּ פערוואָרפען אויפ'ן ווענטעל. מיר איז אַזעלכער פון איהר קראַנקער פריינדין ליוסי, איבערגעשראָקען פון איהר מאַנ'ס אַנרוהיגקייט. ווען זי האָט זיך נישט געריסט אויף איהם, געדריקט זיך דעם שטערען — אָנגעלאַדענער אויף אַ קאָפּוועהטאָג, אַ מיגרען-אָנפאַל — אַ קראַנק, קוים רעדענדיג געפּרעגט:

— איז וואָס האָט דיך געבראַכט אַזוי פריה?

(ווייטער קומט)

ספארט - בעװעגונג

(ענדע פון דער 6. זײט)

לאדז האבען אין די מײסטערשאפטען אנטײלגענומען 12 ציקליסטען: װאיטשיק (ראפיד), װאקער (רודא), יאסקולסקי (ס.ק.ס.) אדארטוס, פעלש (ל.ק.ס.), זויענצעק, קאלאדזשעטשיק, קאספושאק און בעדנארעק (רעסורסא), לעשקעװיטש, ריקהײן און דעמענטאװיטש (װימא). אין אלגעמײן האבען אנטײלגענומען 85 ציקליסטען פון גאנץ פױלען. דער שטח האט בעטראפען 150 קילאמעטער. צו דער מעטע זענען געקומען 30 ציקליסטען כמעט מיט אמאל אין דער צײט פון 4 שעה 30 מינוט 38,6 סעק. װעגען ערשטען ארט איז נאך נישט פערהאן קײן דעציזיע, װײל װעגען דעם װעט דעצידירען די פאטאגראפיע.

פרײנדשאפטס-מעטשעז

פ. כ. (װיען) — קראקאװיא 0:1 (0:0)

א. ק. ס. (שלעזיען) — פ. ק. (װיען) 2:5

ליגע=מעטשעז אין לאנד

פאלאניא — רוך 1:2

װארשאװיאנקא — ל. ק. ס. 0:3

גארבארניא — סטשעלעץ 1:3

ליגע-מײסטערשאפט אין װאסער-באל

ע. ה. ס. — קראקאװיא 1:1

מכבי (קראקע) — לעגיא 0:1

צװישען טשעכאסלאװאקישער לײכט-אטלעטישער מעטש

לעמבערג — װילנא 54:64

יודישע פרײנדשאפטס-מעטשעז

מכבי (װילנא) — הפועל (װארשא) 0:4

מכבי (װילנא) — הפועל (װארשא) 2:4

טעניס - פינאל=מעטש פון דער אײראפעאישער סטרעפע װעגן דײװיס=בעכער

אױסטראליען — טשעכיען

אדאמאװיטש'ס פרוי פליהט אויך

און קומט מארגען מיט איהר מאן און שװאגער קײן לאדז

(ל) װי מיר האבען שוין געמאלדען. קומען קײן לאדז צופליהען אויף זײער אעראפלאן „די שטאט װארשא", די צװײ העלדישע פױלישע לופט-פליהער די ברידער אדאמאװיטש.

מיט זײ — אבער אויף א ספעציעלען קאמבינאציע - אעראפלאן — װעט אויך קומען צופליהען בעניאמין אדאמאװיטשס פרוי, עלזשביעטא װעלכע איז אומדערװארטעט געקומען צו פאהרען צו איהר מאן קײן װארשא.

די אדאמאװיטשעס װעלען פערבלײבען אין לאדז דעם גאנצען מארגעדיגען טאג, און מיטװאך צו איבערמארגען װעלען זײ אפפליהען אין זײער װײטערדיגער טריאומף-רײזע איבער פױלען.

א בעזוך אין דעם קאנצענטרא=ציע-לאגער אין אריאניענבורג

(ענדע פון דער 3-טער זײט)

דער קאמענדאנט און פון דער אנדערער זײט א בעװאפענטער נאצי. דער זשורנאליסט האט דעם געפאנגענעם ערקלערט, אז ער איז געקומען פון פאריז, בכדי זיך צו איבערצײגען, װי עס געהט די געפאנגענע אין לאגער. די ערשטע פראגע איז געװען, װי ער פיהלט זיך. דער געפאנגענער האט נישט באלד געענטפערט. ער האט צוערשט געװארפען א בעדײטונגספולען בליק און דאן ערקלערט: „פערזענליך געהט עס מיר װי איהר זעהט א בער..."

„אבער װאס" האט דער קאמענדאנט איהם איבערגעריסען. פערשטעהסטו דען נישט, װאס דער הער פרעגט דיך, דײן גענױע אנטערעסירט איהם בי שט. ער װיל װיסען, װאס דו מאכסט. זאג איהם אלזא, אז מען האט דיר געװיזען א פילם, אז מען האט אײך געפיהרט אין די דײטשע ארבײטס-אױסשטעלונג, דען איהר מוזט װיסען, מײנע הערען — האט ער זיך צו אונז געװענדעט, אז די „דאױגע אומגליקליכע געװען אין קינא און אויף אױסשטעלונגען.

דער געפאנגענער, װאס איז נאך אלץ געשטאנען שטראם אױסגעצױגען האט אױטאמאטיש איבערחזרט די װערטער פון קאמענדאנט, פונקט װי פריהער דער אלטער.

דער זשורנאליסט גיט נאך צו, אז בײם פערלאזען דעם לאגער האבען צװײ געפאנגענע, װעלכע האבען געזעהען, אז די װאך-פאסטענס זענען פערנומען מיט די בעזוכער, אומבעמערקטערהײט לאנגזאם אױפגעהױבען די צוזאמענגעדריקטע פױסטען צום קאמוניסטישען גרוס.

ראדיא=פראגראם

מאנטאג, דעם 16=טען יולי 1934

6,30 פריהמארגען אוידיציע, 6,35 גראמאפאן, 6,40 גימנאסטיק, 6,55 גראמאפאן, 7,10 גראמאפאן, 7,20 הױזװירטשאפט, 11,57 צײט=סיגנאל, 12,05 פרעסע, 12,10 לײכטע און טאנץ מוזיק פון טשעכאטשינעק, 1 ידיעות פון טאג, 1,05 פליטען, 2 עקספארט ידיעות, קאמוניקאט, 4 קאנצערט, 5 פראגראם פאר קינדער, 5,15 פידעל רעטשיטאל פון גראושינא באצעװיטש, 5,40 געזאנג רעטשיטאל פון א. ארם, 6 „די פרוי אין אונגארן" פארל. פון פרוי פעלדמאן, 6,15 קאמעראלער קאנצערט, 6,45 א שמועס פון ברונא װינאװער, 6,55 רעפערטואר פון די טעאטערן, קאמוניקאט פון לאדז, 7 פערשידענעס, 7,15 זעלנערשע אוידיציע, 7,40 סאלאן מוזיק (פליטען), 7,50 ספארט ידיעות, 8 „געקליבענע געדאנקען", 8,02 „לאמיר זײן יונג" פארל. פון װארנעצקא, 8,12 לײכטע מוזיק, 8,50 אװענד ידיעות, 9 טראנסמיסיע פון גדיניע, 9,02 גראמאפאן, 9,12 פאפולערער קאנצערט, 10 ליטעראטורישער פעליעטאן, 10,15 טאנץ מוזיק.

פון אױסלאנד

8 שטוטגארט — אפערעטקע, 8,25 בודאפעשט — „די פרעהליכע אלמנה" — אפערעטקע, 8,45 רוים — אפערע.

„א לעבען אהן א מארגען"

NANCY CARROLL i EDMUND LOWE

הײנט פרעזענטירען מיר!

מאטא: די ליבע איז שטארקער פונם טױט. דאס גרױסע פולם-מײסטערװערק א. ג.

אין די הויפט-ראלען:

אױסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע פון PAT װי אויך אקטואליטעטען פון FOX — דער זאל איז מעכאניש װענטילירט.

קלאנג=קינא

CAPITOL

זאװאדזקא 16

ברוך=קראנקע!!!

ערשטע און אײנציגע ארטאפעדישע הײל-אנשטאלט אין לאדז, פון דעם אין גאנץ פױלען בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעדער דיר. י. ראפאפארט, װעלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געװארען אנערקענט פון פיל בעװאוסטע פראפעסארען.

ברוך=לײדענדע! פערלאזט נישט די קראנקהײט, װײל דער װינקעל-ברוך װערט גרױס װי א מענשען-קאפ, און עס פעלט ארײן אין דעם פיס און דער קראנקער איז א גרױסער סכנה. פון פערדרײען זיך די קישקעס קען מען װערען בראנדיג און שטארבליך. — ספעציעלע ארטאפעדישע גומי-הײל-באנדאזשען פון מײן ארטאפעדער. הײל-אנשטאלט בעזײטיגען אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, די שװערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערסטע ליידענדע ברוכען בײ מענער, פרױען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעדער. הײל-באנדאזשען פאר צוריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, װי אויך ספעציעלע אינדיװידועלע צוגעפאסטע ארטאפעדער. בױך-באנדאזשען געגען שראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר כאליקעס, הױקערס און אלערהאנד פעהלער פון גוף!

אין מײן ארטאפעד. הײל-אנשטאלט װערען אױסגעפערטיגט די הײלבארסטע און פיל פראטעטערען אנערקענטע מעטאדע ספעצ. ארטאפעד. הײל-גארטעלען פאר פערקרימונג פון רוקען-בײן (Skrzywienie Kręgosłupa), בײן-שװינדזוכט, לײמונגען, פערקרימטע פיס בײ קינדער און ערװאקסענע קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, װי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע שפראצען פאר שטערצליכע פלאטפיס לוים גיפס-מאדעל.

אכטונג! אלע קראנקע אין מײן ארטאפעד. הײל-אנשטאלט, װערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט. 30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע! ערמעסיגטע פרײזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אװ. עס װערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסע-כאריך). אכטונג!

ערשטע און אײנציגע ארטאפעדישע הײל=אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק

מיר האלטען פאר אונזער פליכט עפענטליך אױסצודריקען אונזער הערצליכסטען דאנק דעם בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעדער. דיר. י. ראפאפארט אין לאדז, װאלטשאנסקא 10, אלערערשט פאר זײנע גרױסע און ערנסטע מיה, װאס ער האט אנגעװענדעט צו אונזער קראנקע אויף בײגער-שװינדזוכט טעכטער'ל סטעפאניע, 9 יאהר אלט, פאר װעלכע מיר האבען אין ערגעץ נישט געקאנט געפינען קײן הײלונג, און דאס קינד האט נישט געקאנט ארומגעהן. נאכדעם װי מיר האבען זיך און דער גרעסטער פערצװײפלונג געװענדעט צו דעם אויבענגענאנטען ספעציאליסט ארטאפעדער, איז אונזער קינד באמת געװארען געזונט און א דאנק זײן פערלעגטען הײל-גארטעל פיהלט זיך אונזער טעכטערל זעהר גוט. אויך פאר דעם, װאס ער האט פאר אונז אױסגעפאלגט אן אומטערשטיצונג 200 זל. פון דער אובעזפ. ספאלעטשנא צו דעם צװעק. מיר ערקלערען עפענטליך, דאס זײנע בעמיהונגען אין אלע פעלע איז אױסערגעװעהנליך, אבער מיט גרױס ערפאלג, פאר װעלכעם מירדערקען איהם הערצליך.

ה. און ס. װאראנסקי, עלטערן, לאדז, לוטאמירסקא 69. 15/6 1934

די שענסטע דרוק-ארבײט װערען אױסגעפירט אין דער דרוקערײ

בראמבערג און בוים

פילסודסקיעגא 55 (פראנט)

װי: ז.ב.ש.-רעכנונגען, בריפבויגען, קװיטאנציעס, שטעמפל-באנדעראלען, עטיקעטען, התונה-קארטען, װיזיט-קארטען, א.א. פינקטליך און סאליד אױסגעפירט.

שלאסערײ=ארבײטען

װי אויך אױטאגענישע שװײסונגען, מעטאל-בעארבײטונגען, מאשינען-טײלען

פיהרט אױס בילינ

J. REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13

קלײנע אנאנסען 1 זלאטי אנאנס ביז 15 װערטער

פרײע פאסטענס

א קװאליפיצירטע מאשינערין צו סוועטערס װערט געזוכט זגערזשער 14, װאױנונג 36. 2924

לאקאלען

עס װערט געזוכט א יונגערמאן צום שלאפען, א לופטיג צימער, בעקװעם. אלעע קאשטשושקי 41, װ. 13. 2362

א זעהר בעקװעם ארט צו שלאפען פאר 2 אנשטענדיגע יונגעלײט איז אפצוגעבען. פאמארסקא 14, אין דער אפיצינע, 2. שטאק, לאסקי.

פערשידענעס

פאהרען קײן ארץ-ישראל. אינפאר-מאציע „Turystyka" Śródmiejska 31 m. 4 od 10 rano do 6 wiecz.

Zgubiony został czarny portfel w którym znajdowała się książeczka wojskowa na n. Jakób Gliksman, wydana przez P.K.U. w Bielsku Śl./cieś. Łaskawy znalazca proszony jest o zwrot ks. woj. za wynagrodzeniem p. adw. H. Ring, Łódź, Piramowicza 8.

א רוטינירטע זעלבסטשטענדיגע בוכהאלטערקע און קארעספאנדענטקע מיט לאנגיעהריגער פראקטיק פיהרט אײן ביכער פאר דער שטײער-מאכט און מלוכה-אמטען לױט'ן נײעם האנדעלס-קאדעקס. ערטײלט אויך בוכהאלטערישע לעקציאס צו צוגענגליכע פרײזען. אפערטען אין אדמ. פאר „ביליג".

Poradnia WENEROLOGICZNA

הויט און װענערישע קראנקהײטען

איז געװארען איבערטראגען אויף 2 זשעלאנא 2 (פיעטריקאװער 47)

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אװענד, זונטאג און הגאות פון 9—2 מיטאג.

א װיזיט 3 זל.

פון 11—1 מיטאג און פון 3—4 נאכמ. נעמט אן א פרױ=דאקטאר.

לעטשניצע

פאר װענעריש קראנקע פון דאקטױריס ספעציאליסטען

לאדז, זאװאדזקא 1

טעל. 205-38

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אװענד. װענעריש-קראנקע, מענערשװאכע און הויט-קראנקהײטען, אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס=סטאציע

איז טעטיג א גאנצען מעת לעת

פאר פרױען א ספעציעלער װארטע-זאל

א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אװ.

Dr. S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט און װענערישע קראנקהײטען (סיפיליס און טריפער), הײלט מענער=שװאכע װאױנט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129=45

נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אװ., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ. פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרײזען.

אכטונג, לעטניקעס

פון װישניאװא און קראשעװ!

דאס „בילע פאלקסבלאט" בעקומט מען 8 א זײגער אינדערפריה בײם צײטונגס - פערקױפער יאמניק, װילא קאװאלא, נעבען דער כלארניע. בעשטעלונגען װערען אפגעשיקט א הײם. אויך בעקומט מען בײ מיר דעם בעװאוסטען פראשעק געגען שװײס פון פיס „ראדיקאל" צום פרײז 30 גראשען.

לעכער אויף דער מאשין

װערען אנגענומען אױסצונײען בײ ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהײטען. בעהאנדלונג פון מענער-שװעכע

אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אװ. זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג. בעזונדערער װארטע - זאל פאר פרױען.

אבאנעמענטס-פרײז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א הײם. אויף דער פראװינץ — 5 זל. א חודש. אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

רעדאקציע איז פאראנטװארטליך נאר פאר די אנאנסען, װעלכע ענדערן נישט דעם אינהאלט פון דער אנאנס. בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און פאר'ן פון די אנאנסען איז דער פערלאג ניש ט פעראנטװארטליך. די אדמיניס. איז אפען בײטאג און בײנאכט.

אנאנסען-פרײז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרײטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זײט שפאלטען

אין טעקסט—40 — — — — 60— — — 4 — —

אכ'ן טעקסט—12 — — — — — 18— — — — —

איבער דער טעקסט 50 פראצ. טײערער, אױסלאנד 100 פראצ. טײערער. מעטראגאן — 10 גר. א װארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זײט שפאלטען) קלײנע אנאנסען ביז 15 װערטער 1 זל. יעדעס װײטערדיגע װארט — 10 גר.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman